

ek

Posta postálá
 pláté in num.
 No. 224713-929.

Szerkesztőség
 és kiadóhivatal:
 Cluj, Str. Baron L. Pop
 16. Telefon: 3-77. Előfizetési árak:
 Havonta 110, negyedévre 320, fél-
 évre 600, egészévre 1200 lei. Kül-
 földre: Havonta 2, negyedévre 6,
 félévre 12, egészévre 20 dollár. Hí-
 detések díjazásáért. Az "Eszék"
 "KELET" az erdélyi és bán-
 asidóság egyetlen napilapja. Ma-
 kink utánnomását csak a for-
 rás megjelölésével engedjük meg.

Bérmontion
 leveleket nem
 fogadjuk el,
 Kéziratok
 megőrzését és visszaküldését nem
 vállaljuk. Főszerkesztő dr. Márton
 Ernő. Felelős szerkesztő Jankó
 Ferenc. Bukaresti szerkesztő
 dr. Ernő, Str. Matei Milin 2.

Ará 3 lej

Szombat, 1934 augusztus 4.

5694. EV
 AB 23.

XVII. ÉVF.
 173. SZÁM.

"Németország nagy események előtt áll"

Kedden délben a tannenbergi emlékmű tornyába temetik el Hindenburg marsallt

Hitler mondja a gyászbeszédet. A kancellár lemondott a birodalmi elnöki címéről és megmarad Führernek. Schachtot nevezték ki gazdasági miniszterre. A külföld és Hindenburg halála

Hitler „népszavazással” akarja szankcionáltatni elnökségét

Berlin, augusztus 3. A halott marsall, a német köztársaság volt elnöke nek temetését a jövő hét keddjén 11 óra 45 percre tűzték ki. Ebben az időpontban fog megkezdődni a gyászszertartás, amikor is a birodalom területén lévő összes haragok meg fognak szólalni, hogy egy negyedórán keresztül hirdessék a volt elnök temetésének időpontját. A harangzúgás kezdetén egy percre minden forgalom meg fog állni a birodalomban. A szertartást a hadsereg evangélikus püspöke fogja cejebrálni.

A komor és fenségesnek ígérkező gyászszertartásnak azonban lesz egy olyan zavaró mozzanata, mely a halott hóshöz méltó gyászhangulatot a legnagyobb mértékben meg fogja rontani. Ez a mozzanat: a volt elnök ravatala fölött, a temetés alkalmából, az első beszédet Hitler fogja mondani.

Hitler gyászbeszéde után a dárldárk „Ich hatt einen Kamerad” című dalt éneklik el, majd a halott marsall koporsóját a tannenbergi emlékmű vezéri tornyában helyezik el.

*minisztert, tegyen meg minden in-
 tézkedést, hogy a jövőben Hitlert
 úgy hivatalos, mint magánvi-
 szonylatokban Führernek és a bi-
 rodalom kancellárjának nevezék,
 úgy, mint eddig.*

Levélenek további részében azt is ké-
 ri Hitler, hogy a kormány által szer-
 dän hozott és csüörtökön kihirdetett
 törvényt az államfő és a kancellári
 tisztségnek egy kézben való egyesé-
 sítéséről a legsürgősebben népszavazás
 sal ratifikáltassék. Ezzel egyidőben
 Hitler a birodalmi elnök iródjának
 vezetőjét, dr. Meissner államtitkár
 fejkérte állásának megtartására.

*Hitler levele értelmében a kor-
 mány a népszavazás időpontját
 augusztus 19-re már ki is tűzte.*

A tegnapi minisztertanácson Göb-
 bels azt a felhívást is felolvasta ame-

lyet a birodalmi kormány Hindenburg halála alkalmából a német nép-
 hez intézett. A felhívást egyhangulag
 jóváhagyták. Egyidejűleg a birodalom
 egész területén újra feleskették a nem-
 zeti szocialista védőosztagokat.

A minisztertanács foglalkozott a be-
 tegeskedő Schmidt gazdasági minisz-
 ter lemondásával is. A lemondást a
 minisztertanács elfogadta.

*és helyébe dr. Schachtot, a Biro-
 dalmi Bank elnökét nevezte ki
 birodalmi és porosz gazdasági mi-
 niszterre.*

Berlinben Schacht kinevezését nagy
 fontosságú eseménynek ítélik meg,
 tekintettel arra, hogy ő vezeti Porosz-
 ország gazdasági és munkaügyi minisz-
 teriáját is, amelyet most egyesítettek
 a birodalmi gazdasági minisztérium
 mal.

A külföld Hindenburg haláláról

Az angol rádió tegnap este 9 óra 15
 perckor részletesen ismertette Hindenburg életpályáját és meleg szavakkal méltat-
 tatta a világháborúban legnagyobb katonai
 bizonyult német hadvezér öreg korában is
 kötelességteljesítő jellemét. A megem-
 lékezés után elhangzott a mikrofon előtt
 Deutschlandlied, majd ezt a gyász jelétől
 egyperces rádiószünet követte.

V. György angol király yachtján érte-
 sült Hindenburg haláláról. Az uralkodó
 táviratot intézett Hindenburg Oszkár ez-
 redeshez, amelyben részvétét fejezi ki
 Németország és Európa legkiválóbb ka-
 tónája és vezető személyisége elhunytá
 alkalmából.

Az angol sajtó majdnem egyhangu-
 lag méltatja Hindenburg marsall
 személyét, de kimerően nyilatkoznak
 a nemzeti szocialista forradalommal
 szemben elfoglalt magatartásáról.

Az Evening News rámutat arra a vesz-
 teségre, amely Németországot a birodalmi
 elnök halálával érte.

A Berner Tageblatt szerint az egész
 civilizált világot nagy veszteség érte Hin-
 denburg elhunytával. A bázeli Bazel
 Neueste Nachrichten is azt hangoztatja,
 hogy a németeknek is vesztesége a né-
 met államfő halála.

A bécsi lapok szerint Hindenburg nagy
 katona volt, de gyenge politikus, aki meg-
 elégedett az események szankcionálásával.
 A Neues Wiener Tageblatt szerint
 Hindenburggal eltűnt a nemzeti szocia-
 lizmus által még meg nem puhított egyet-
 len szikla.

A francia lapok is nagy tisztelettel ír-
 nak Hindenburgról. A Journal leszögezi,
 hogy jellembeli nagysága előtt a volt
 ellenségnek is meg kell hajolnia. Minden
 idők egyik legnagyobb hadvezéri zsenije
 távozott vele az élők sorából — írja a
 lap.

A Matinban „Egy volt frontarcos”
 című cikk jelent meg Hindenburgról,
 mely keménynek, de tiszta acélból valónak
 jellemzi, aki sohase becsülte le az
 ellenségét. A francia frontarcosok is
 meghajlítják fejüket emléke előtt. A Jour-
 nal des Debats azzal végzi cikkét, hogy
 1918 novemberében Hindenburg megörizte
 a szükséges nyugalmat és méltóságot.
 Ezzel vált lehetővé, hogy a hadseregben
 nem lett urrá a teljes felbomlás és a esa
 patok rendben tértek vissza a birodalom
 területére, mintha csak háboru győztesek
 lettek volna. Hindenburg a balszeren
 ese idején tette a legnagyobb szolgálatot
 hazájának, vezérnek és nagy katonának
 bizonyult.

Az oszloí Aftenposten „Kidőlt a német
 őserdő legkimagaslóbb fája” címmel cik-
 kezik Hindenburg haláláról.

A Giornale D'Italia világitótörönynek
 mondja Hindenburgot, mert fényessége a
 múlt évekkel mindig csak erőteljesebbé
 vált.

A szovjet részvétlívairata

Rendkívül érdekes az Információs című
 párizsi lap moszkvai jelentése, mely
 arról számol be, hogy a szovjet-kormány
 Kalinin, Molotov és Litvinov aláírásával
 részvétlívairatot intézett a német birodalmi
 külügyminisztériumhoz, Hindenburg
 halála alkalmából.

Miklas osztrák szövetségi elnök szintén
 részvétlívairatot intézett Hitlerhez.

Egyidejű berlini jelentés szerint Hin-
 denburg családja azt a kérést intézte a
 világhoz, hogy mellőzzék a koszorukat
 és ezeknek árát juttassák el inkább a sze-
 gényekhez. Hindenburg családja a halott
 marsallt bebalzsamoztatta és csak ezután
 helyezték a neudecki kastély nagyer-
 tőben ravatalra.

(Folytatása a 8. oldalon)

VILÁG TÖKRÉ

Kozmikus sugarak

Ilyenkor nyáron, szélcsendes napokon,
 amikor megbízhatóbb az időjárás és kék
 végtelenségig tiszta az égbolt, minden
 évben valahol felbukkan a sztratoszfé-
 repülés terve. Sok szó esik ilyenkor a
 kozmikus sugarakról, — bevallottan ezek
 ért van a nagy készülődés — ismeretlen
 valamiről, aminek misztikus és reális
 alapon már sokféle befolyást tulajdoni-
 tottak földi életünk, kezdve a legapróbb
 sejtek életmegnyilatkozásaitól és végez-
 ve azoknál az óriásméretű, nagy magas-
 ságokban keletkező gömbhéjaknál, ame-
 lyek együtt tartják itt, a földön a rádió-
 hullámokat.

Hogy mik ezek a sugarak tulajdonké-
 pen, mi mértivaló van ott fent 16 ki-
 lométeren felüli magasságokban; mi ez,
 amiért fiatal fizikusok kockáza kozmikus
 életüket: minderről meglehetősen halvány
 fogalmak vannak forgalomban; pedig ke-
 ves regény van, mely fantasztikusabb és
 érdekesebb dolgokról mesél, mint ezek a
 kozmikus vándorvendégek.

Még a század elején történt, hogy a
 fizikusok nem tudtak kielégítő választ
 adni egy nagyon egyszerű fenoménre.
 Egy kicsi kézzel, az elektroszkóp,
 nem viselkedett rendesen. A fizikaórák-
 ból mindenki emlékszik rá, kis üvegből
 áll, kívül az előírásos sárgarézgömbgal,
 belül két lefűgő, vékony szinaranyszalag
 gal. Ezen a kis műszerfelen tanultuk
 meg az első járást az elektromosság na-
 gyon leegyszerűsített birodalmában, a
 vonzás-taszítás, egymű és különműiek
 szimpátiikus elméleteit, meg a távhatás
 impresszionáló megnyilatkozását, mikor
 már a töltés puszta közelségére szépen
 szétterpesztette az elektroszkóp arany-
 lapját.

Azon, hogy a szalagok nem marad-
 nak meg ebben az impresszionáló hely-
 zetben, ámbár a levegő ott szerepel az
 üveggel és porcellánnal együtt a jó sziz-
 getelők első sorában, nem volt csodál-
 keznivaló. A jelenséget magyarázni lehe-
 tett az akkor éppen nagy korszakát élt
 rádiumsugárzással, mely úgy, mint a
 Röntgen és ibolyántúli sugarak, vezető-
 v teszi a levegőt. Itt következett be az
 első nagy meglepetés. Hogy a rádium
 — mely, bár kis mennyiségben, minden-
 hol jelen van, forrásokban és fűrdőkben
 és a szárazföldben is — el ne vihesse a
 sárgarézgömbre applikált töltést, az elek-
 troszkópot ólomköpenyvel vették körül,
 mely igen hathatós védőeszköznek bizo-
 nyult mindenféle sugárhatás ellen. Min-
 den várakozás ellenére azonban a másfél-
 centiméter ólomvastagság nem bizonyult
 elegendő sugárvédelemnek, sőt — tizenöt
 centiméter vastag ólomköpenyben is le-
 kőkadtak az aranyzalagok. Ez elég gya-
 nus volt.

A keletkező heves vitát, hogy e ki-
 sérlet körül talán még sem volt rend-
 ben valami, 1909-ben a német fizikus
 Glocke vágta el egy ragyogó ideával.
 Hogy a föld sugárbefolyásait lehetőleg
 tökéletesen kikapcsolja, önműködően re-
 gisztráló elektroszkópokat kísérleti bal-
 lonokkal felutaztatott körülbelül 4 és fél
 kilométer magasságba és ejtőernyővel le-
 hozatta annak irásbeli bizonyítékait,
 hogy odafönt, ahol biztosan már nincsen
 rádium, szintén eltűnnek a töltések.
 Kohlhoester eljutott ballonjaival kilenc-
 ezer méter magasságig és kimutatta,
 hogy annál gyorsabban sünek ki az elek-
 troszkóptöltések, minél nagyobb magas-
 ságban a föld fölött megy végbe a folya-
 mat, holott ott már jó földi vákuummal
 egyenrangú a levegő „sűrűsége”.

Nem maradt tehát más magyarázat:
 új sugárfajtát fedeztünk fel, az ősz-
 szes eddig ismerteknél sokkal intenzívebb
 bet és akár a legkeményebb Röntgen
 vagy rádiumsugaraknál lényegesen át-
 hatóbbat. A sugarak keletkezését pedig
 nyilvánvalóan máshol kell keresnünk,
 mint a földön, talán a magas légrétegek-
 ben, talán kint a világegyetemben. Egy-
 előre csak nevet tudnak adni az új fel-
 fedezésnek: „Kozmikus sugárzás...”

A kiállítások arra, hogy új rést lehet

...nök politikai vég-
 agyni, amely utód-
 tározott javaslatot
 i vélték, hogy a
 ltern-házbeli herce-
 ódjául, aki régens-
 birodalom ügyeinek

...kezett hiradás ar-
 e hagyott-e hátra
 et. — Valószínű,
 gott is, Hitleréknek
 y eliskasszák.

...fett eskü szövege
 A hadsereg a kö-
 Hitlerre: „Eskü-
 hogy fenntartás nél-
 dolgot a birodalom
 útját. Kész vagyok
 életemet kockáztat-
 n, eskümm betartása

...simondja a perszo-
 nök és a kancellár
 kimondja, hogy a
 helyettesített jelölhet

...a részvéte Hinden-
 lala fölött
 augusztus 2. Ta-
 rakor megjelent a
 zgen és a kormány
 zte ki Hindenburg

...entés szerint Dou-
 a német követségé-
 ki a francia kor-
 niszterelnök együt-
 intézett Hitlerhez,
 fejezte ki Lebrun
 rg fiahoz is táv-

...tés szerint lehetsé-
 gort Neudeckben,
 vagy Potsdamban,
 temetik el.

**Maniu
 tere**

augusztus 2.
 bukaresti polgá-
 határozta, hogy
 ettet rendeznek
 re. Ez a bankett
 omponiu-Ujca-féle
 p ezért oly nagy
 amilyen eddig
 tben, Maniu ma-
 tazott.

**tság fel-
 kihallgatá-**

augusztus 2. A
 után felfüggesztü-
 t és megkezdzi az

ziáviában

Az utóbbi nar-
 ok következtében
 növidékén aradá-
 gy házat elvitt a
 ragadott egy asz,
 kék közül csak
 menteni. A víz
 bilt is, amelynek

**derült égből
 egy gyermeket**

benzában különös
 ztek. A derült
 megölt egy gyer-
 ott a mezőn. Az

és k...
 baron...
 17.

rat

ütni a természet nagy titkain, a sugár-tudomány legkiválóbb koponyáit vonzotta. Mint legújabbán mindig történni szokott, Amerika nagy anyagi felkészültsége és ötletgazdasága is feltűnt a tudományos láthatáron. Millikan képviselőjében, ki az elsők közül nekiállt, hogy bemérje a sugarak által szállított energiát. Számításai ahhoz a meglepő eredményhez vezettek, hogy az új sugarak egymagukban körülbelül ugyanannyi energiát szállítanak a föld felé, mint amennyit az összes többi fajta, mint amilyen a hő, a fény és a többi együttvéve.

Egyébként a következő összefoglaló kommunikát adták le a mérési eredményekről és megállapításokról:

1. A kozmikus sugarak áthatóképessége rendkívül nagy és messze felülmúl minden eddig ismeri értéket. A leghatásosabb rádiószugárzást 15 milliméter vastag ólompláccal feleértékre lehet lecsökkenteni, a kozmikus sugárzást 15 centiméter vastag ólombarrikád sem tudja fel tartóztatni.

2. A sugárzás intenzitása sem a nap állásával, sem pedig a csillagok és egyéb égitestek járásával nem változik. Egyforma a sugárzás minden irányban és még a tejút elhelyezkedésétől is független, ott pedig, minden bizonyosság szerint, a legsűrűbb a világegyetem.

3. Hasonlóan, mint a fehér fény keveréke a különböző színű fénysugaraknak, úgy az új sugárzás sem homogén, hanem különféle fajta sugarakból tevődik össze.

4. A sugárzás vagy végtelen kicsi, hihetetlen nagy sebességekkel haladó részecskéik pergőtűzéből áll, vagy a sugarak hullámhossza a fénycsillámoknál is jóval kisebb Röntgen-sugarak hullámhosszánál csupán ezredrésze. Ugy parányi hullámok csak akkor keletkezhetnek, ha igen nagy energiák összecsapnak.

5. A sugarak mindenhol jelen vannak. Áthatolnak nemcsak a föld 300 kilométer vastag kéregéig, hanem behatolnak a vízbe is. Millikan megtalálta őket az amerikai gleccser-tavak fenekén, az oroszok az Onega-tó legnagyobb mélységeiben, a németek a Bódeni-tó fenekén.

6. Az energia, amelyet az egyes parányi kozmikus lövegek, vagy ha jobban tesszük, sugarak már egyenként is képviselnek, rendkívül nagy. Oly parányiak, hogy az atomok belső magjaiba is behatolnak és az atomokat felrobbantják. Hasonló hatásokat mi magunk atomromboló laboratóriumainkban csak többmillió voltos feszültségek labbevetésével tudunk kiváltani.

7. E mikrokatasztrófákat láthatóvá is lehet tenni, ha az összecsapásokat páradus kamrákban rendezzük és gázmolekulákat használunk célnak. A belső robbanás után szétugró molekulamaradványok ra nyomban vízpára rakódik le, ködsepepekékké „hiznak” az anyagmagcskák, csökken a sebességük annyira, hogy látni, fotografálni lehet a karambolt.

Ime: tömören, csak dióhéjban és csak a legfontosabb abból, amit eddig az érdekes ismeretlenről tudunk; a konkrétumok, amelyeket kikürtáltak, kimértek, élet kockázattal, ballonok legkitöltött utazási határait, hegyek tetéjén, tavak mélyén, bányák tárnáiban.

A sugarak forrásához eljutni természetesen nem tudunk; honnan jönnek, hogyan keletkeznek: ismeretlen előttünk. Csak merész képeket rakott össze minket a tudomány fantázia okos, képzett emberek koponyáiban.

Lássuk, mit mondanak a tudomány prominensei a kozmikus sugarak keletkezéséről.

A nagy angol tudós, kinek neve tudománybelletrisztikai munkássága révén szélesebb körökben is ismeretes, nem tudja máshonnan venni a sugárkeletkezéshez szükséges óriási energiát, mint hogy feltételezni, hogy valahol a térben maga az anyag részlegesen vagy teljesen megsemmisül. Bizonyos körülmények között, rendkívül nagy nyomás, rendkívüli hőmérsékletek mellett az atomok egy része egyszerűen átalakul sugárzássá. Felsőbbrendű atomból alsóbbrendű lesz és itt, ahol anyag és energia egyre megy, a veszteség tömeg ellenértékéért megjelenik a sugárzás. Az elmélet felhasználja azt az általános tapasztalatunkat, hogy a legtöbb sugárzás forrása éppen mélyeségek megrendülései, amelyek az atom belsejében végbemennek. A fény, a hő sem más.

A híres francia csillagász-abbé: Lemaître, hogy eredetien merész magyarázatát tudja adni a kozmikus sugárzásnak, visszamegy a világ keletkezéséig. A világ egyetem összes tömege, mint mondja, valamikor egyetlen superatomban volt koncentráva és minden, ami ma van, sem-

mi egyéb, mint szétesése ennek az óriási magnak. Tágul a világegyetem és tágnalása közben születnek a csillagok. Szerinte a születés dekompozíció, mely örült energiaszabadulásokkal jár: ez a kozmikus sugárzás. Nem is szükséges, hogy csillagok most szülessenek, ha a „születési sugarakhoz” akarunk jutni. Oly nagy a tér, hogy fénysebességnél is évmilliárdokat vándorolhat a sugár, míg eljut miféleképp és épp évmilliárdokkal eljött születnek a csillagok.

A kozmikus sugarak nagymestere épp ellenkező véleményen van. Azt mondja, hogy a sugarak energiája — és a körül gomolyodnak a problémák — onnan ered, hogy anyag állandóan keletkezik, még pedig nem komplikáltabb materiák szétesése, hanem könnyebb elemek összeállítása folytán. „A kozmikus sugárzás” — ezek Millikan szavai — „nem egyéb, mint rádiójeleltések arról, hogy a csillagok közötti térben nehezebb elemek keletkeztek könnyebb elemekből.” A mérési gör-

békből, amelyeket a fizikusok a sztratoszférarepülésekről haza szoktak hozni, kiolvasni véli a nagy amerikai tudós, hogy ép hőlium keletkezik jelenleg hidrogénből. Ködfoltokban és nagyon fiatal csillagokban megy végbe most ez a kondenzációs folyamat. Ott, rendkívüli viszonyok mellett, lehetségesnek tartják a mindennapos alkimiát, sőt vannak összetevői a komplex kozmikus sugárzásnak, amelyek szilícium és vas hasonló keletkezéséről tudnak egyet-mást, mesélni.

Valamivel konkrétan alapokon indul el a francia sugárspecialista: Dauvillier. Szerinte a Napot, mint valami minden emberi méretek felülmúló katódsugárberendezésnek kell tekinteni, mely tízmilliárd voltos feszültségekkel dolgozik. Az elektrónok, melyeket a Nap saját magából kiizzaszt, mint mi a rádióesővék szálaiból, emellett az óriási (mondjuk anód-) feszültség mellett igen nagy sebességet vesznek fel. Az elektrónok sebességüket a térben akadálytalanul megtart-

ják, igen nagy magasságban magányosan mászkáló nitrogénatomokkal összeütköznek és minden „telitalát” alkalmával alapjaiban rendítik meg ezt az anyag szervezetet, amely, mint parányi, de kivételes energiákat feldolgozó Röntgen-eső működik és „kozmos sugárakat” produkál.

Eddington, az ismét angol tudós végül abban talál még lehetőségeket a magyarázatra, hogy a világűrben határozottan jelenlévő, rendkívül finom „kozmos sugár pornak” juttat szerepet a sugárzásnál.

Amióta felfedezték a negatív elektrónok pandanjait: a pozitív elektromosság legapróbb részecskéit is, e „pozitronoknak” is munkába kellett állni a kozmikus sugárzás problémájának tisztázásánál.

Egymást váltják az elméletek. Hogy ezek közül vajjon melyik helyes: ez az, amit mérésekkel szeretnének tisztázni odafent.

Zsidók a Távolkeleten

A második Templom pusztulásának idejében jött a palesztinai zsidók egyrésze Kínába. A kínai rítus hasonlatossága a zsidókéhoz

Cluj-Kolozsvár, augusztus 3. Az Új Kelet egyik legújabb számában foglalkozunk a japán tudományos életnek egy új mozgalmával, amely világosságot akar deríteni az eltűntek tartózkodási helyéről, zsidó törzsek sorsára. Reuben, Gad és Manasse feltörzseinek lezárt területjeire vették maguk a japán nemzetiségek között, akiknek eredetéről nagyon gyér feljegyzések maradtak. Érdekes, hogy a tudósok e mozgalmat felélesztették szélesebb japán rétegek, főleg az intellektuális érdeklődésűek, Röpiaok és cikkeik, sőt könyvek is jelentek meg, amelyek a zsidó s a japán vallás közötti hasonlóságot tárgyalják. A japán templomi szertartás, némely szerző szerint, valóságosan hasonlósága a zsidók ősi jeruzsálemi rítusának. Templom berendezésük, mint az ősházában, három fokozatu (a későbbi bog hamdrások is átvették ezt a berendezést).

Liturgiái hasonlatosságok

Félszen, szent és szentély a három tagozat. A papok avatása és beöltöztetése szintén sok hasonlóságot mutat fel a bibliai időkben divot papi rendszerrel. A japánok papjai éppúgy, mint a kohánikák, csak egyazon családból kerülhetnek ki. A templomi szertartás közben kötelező ruházódás majdnem pontosan talál a zsidók ódevonlatkozó rendelkezéséhez. A japán liturgiának egyik sarkalatos alapelve, hogy fohászoknál kell az ösökhöz, hogy azok tolmácsolják kívánságukat a Mindenható előtt. Ez is a régi zsidók szokása volt és bizonyos, hogy a nyugati népek közül vették át a liturgiáiknak ezt a fontos alapelvét.

A Salmasasar király által elhűreolt zsidó törzsek sorsáról megjelent irodalom a régi kínai emlékek alapján állapítja meg, hogy a zsidóknak ez a töredéke Japán és kínai földre szóródott el. Ezen a földrészen a szokások és hagyományok megőrzésére sokkal nagyobb súlyt helyeztek, mint bárhol egyebütt. Hivatkoznak a szerzők Jézus prófétájának egyik, a messiási időkre vonatkozó látomására, amely így szól: „És ime ezek a távolból jönnek amazok pedig északról és nyugatról Sínországból is”. Sín országa kétség telenül Kínát jelent. A kínai írók saját országukat még ma is, mint régente, Chín-Kao (égi hatalomnak) nevezik, vagy Chín Haonak (világhatalomnak).

A legelső nyomok

A legelső megbízható hírek Kínai zsidók létezéséről a rendes időszámítás hetedik századából valók. Arab utazók hozták a hírt akik bejárták Kínát és az országról részletesen beszámoltak. A beszámolók során megemlékeztek a zsidókat, mint olyan népet, amely már ósidők óta lakik együtt a kínaiakkal ezen a területen. A későbbi évszázadok turistái és misszionáriusai bizonyos események kapcsán gyakran szóba hozták a zsidók létezését Kínában. A 14. században élt Ibn Batú a beszámolója, hogy Kan Piu város ostrománá sok zsidó esett el. Alexej Winogradov orosz író könyvet írt a Biblia sorsáról a Kelet országában. Ő említi, hogy a zsidók még a palesztinai királyság fénykorában szívélyes kapcsolatot tartott fenn Kínával. Zsidó kereskedők jártak a Távolkeleten, ahonnan elsősorban selyemrút hoztak az akkor elég fényűző életet élt Palesztinába. Megemlíti, hogy nagyobb tömegekben csak néhány városban találtak zsidókat. Ezeröttszáz körül Kai-Pung városában háromezer zsidó élt. Itt már különböző

adatokat lehetett találni sírkövekről és emléktáblákon arról, hogy a zsidók Sun császár idejében vándoroltak Kínába Babiloniából, Mózes hűtét valló ták és nagyon egyszerű és tartózkodó életet éltek.

Az oszlop tanúsága

A zsidók maguk és könyvekben jegyezték fel fejlődésük jelentősebb mozzanatait. E feljegyzések szerint a zsidók a kínai birodalom egy részébe Ming Pi császár idejében jöttek a rendes időszámítás után hetvenedik esztendőben, amely idő összeesküdvárvölveg a második Templom elpusztításának idejével. Másik emlék egy zsidó templomban felállított oszlop felírása, amely a következőképpen szól: „Első ősapánk Ádám volt, vallásunk megalapítója pedig Ábrahám. Utána következett Mózes akit a Tórárt adta. A Tóra Kínában a Han császárság idejében (R. I. E. 25—200) lett közzismert. Az első templom, amit zsidók alapítottak Pa-Pin (Peking) városában 1164-ben épült. Akik bányásokban és faragott képekben hisznek, hiába fordulnak mállkka ezekhez. Mert e bányások semmire sem képe-

Sorozatos munkakonfliktusok Kolozsváron a kollektív szerződések miatt

Az Iris porcellángyárban még tart a részleges sztrájk

Cluj-Kolozsvár, augusztus 3. Néhány nappal ezelőtt beszámoltunk arról, hogy a kolozsvári Iris porcellán gyár esztergályozó osztályán 47 munkás sztrájkba lépett, mert az igazgató 50 százalékos bérredukciót akart keresztülvinni.

A munkaügyi inspektorátustól származó információk szerint a gyár és a sztrájkosok között még most is folynak tárgyalások és ebben az ügyben szombaton délelőtt tart tárgyalást a munkaügyi inspektorátus.

Konfliktus támadt az építővállalkozók és építő munkások között is a kollektív szerződés megkötése körül. A konfliktus eleinte az Ipartestület és a vállalkozók szindikátus békés uton próbálta elintézni. Mivel azonban ez nem járt eredményrel, a munkaügyi inspektorátus hétfőre tüzte ki tárgyalásra az ügyet.

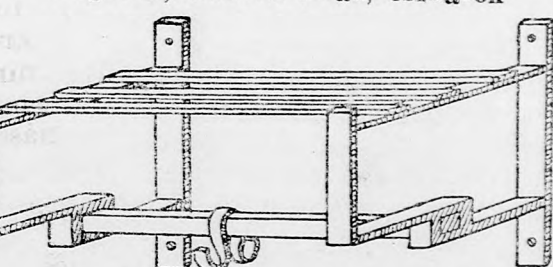
Ugyancsak konfliktus támadt a kollektív szerződés megkötése miatt a Junászféle vas- és gépgyár munkásai és igazgatója között. Eleinte szintén privát

sztrájkba lépett, mert az igazgató 50 százalékos bérredukciót akart keresztülvinni.

Utján próbálták elsimítani az ellentéteket, de mivel ez nem sikerült, a munkaügyi inspektorátus fog foglalkozni ezzel az ügyvel is. Augusztus kilencedikére tüzte ki a munkaügyi inspektorátus 33 asztalos műhely és munkásainak a kollektív szerződés miatt felmerült konfliktusát.

(S. I.)

Fogasok, előszobafűtlak, csillatok

GRUNWALD JAKAB
fémipari üzeme
CLUJ, Calea Decebal 23.

Nagy
árredukció
a TIMISOARAI
NYILVÁNOSJOGU

FIULICEUM ÉS FELSŐ-
KERESKEDELMI ISKOLA
KÖSER INTERNÁTUSÁ-ban
Érdeklődőknek prospektust küld az igazgatóság

A
áll

Hogyan
után

Sighet-M

3. (Az Új P

határlomá
rikai államp

Néhány h
szórványos e
mos urnak t
gek és haris
nyítja az u
holmból kiv
félreteszi a
lyog hozzá.
tesz, mintha
va, majd t
előtt megüz
szájával ad
nat elhagy
lomást.

Az utóbb
gos hadjár
utasok ellen
tal körül b
a bajbajut
siet” és a
ból iparszer
vámhivatal
zött.

A napokba
rány. Egy k
rjnt Kahn H
lányai Gussi
amerikai áll
tettek Popes
vámhivatal
ellen. Így j
vényszék viz
fog most d
hatalommal
a működés
De menjii

Amióta A
konjunktura
rosban a r
Emberek,
ezelőtt vár
ott elmerül
nyelte őket
hogy krízis
eljönnek r

Uj arcok
szigeti ucca
vizitelnek,
nagyjelkűsk
sírkövet áll
szomorú, te
élenk szint
cok.

Fölösleges
arra, hogy
jából mit j
ez a rokoni
család keny
a hozzátart
Máramaros
zárólag az
a lelket.

S ezeket
ki rendszer
állomáson,
visszaélve

Kahn He
feljelentés
vatal főnök
„Pénteken
szemőre el
mondja el
Máramaros
nem értesí
20 esztendő

A hosszumezői határ-állomáson kifosztják az amerikai utasokat

Hogyan járt a vámmal? Kahn Hersch, aki huszévi fávollét után hazajött Szigetre meglátogatni a családját

Sighet-Máramarossziget, augusztus 3. (Az Uj Kelet tud.) A hosszumezői határállomáson fosztogatják az amerikai állampolgárokat.

Néhány hónappal ezelőtt még csak szórványos esetek fordultak elő. A vámos urnak tetszenek az amerikai ingek és harisnyák és nyakkendők. Kinyitja az utas bőröndjét, a mutató holmiból kiválaszt néhány darabot, félre teszi a maga számára és mosolyog hozzá. Vagy várhatja az utast, úgy tesz, mintha szörnyen el volna foglalva, majd félperccel a vonatindulás előtt megüzeni, hogy 10 dollárért eltekint a revíziótól. Ezek voltak az úgynevezett apró máramarosi határkalandok, amiket az idegen megkönnyebbülten bár, de a megmaradt fanyar szájjal adott tovább — melyet a vonatot elhagyta a hosszumezői határralomást.

Az utóbbi időben azonban valóságos hadjárat indult meg az amerikai utasok ellen. A hosszumezői vámhivatal körül banda szervezkedett, amely a bajbajutott amerikaiak „segítségére siet” és a vámtisztviselők megbízásából iparszerűen üzi a közvetítést a vámhivatal és az amerikai utasok között.

A napokban aztán kipattant a botrány. Egy kifosztott család, név szerint Kahn Hersch és felesége, valamint lányai Gussie és Jenny, mindannyian amerikai állampolgárok, feljelentést tettek Popescu Remus, a dragosvodai vámhivatal főnöke és annak barátja ellen. Így jutott az ügy a szigeti törvényszék vizsgálóbírója elé, aki fényt fog most deríteni ennek a hivatalos hatalommal bíró fosztogató bandának a működésére.

Rokonináció Máramarosban

Amióta Amerikában megszűnt a konjunktúra — gyakoriak Máramarosban a rokonlátogatások. Emberek, akik két-három évtizeddel ezelőtt vándoroltak ki Amerikába és ott elmerültek a robotban, mert elnyelte őket a betonrengeteg — most, hogy krízis van és munkanélküliség, eljönnek rokonlátogatni.

Uj arckok bukkannak fel naponta a szigeti utcákon. Az amerikai látogatók vizitálnak, emlékeket felfrissítenek, nagyelkűsködnek, házasodnak, vagy sírkövet állítanak. Ebben a szürke, szomorú, temetővé zuhant városban élénk színt jelentenek ezek az új arckok.

Főlöseges talán bővebben kitérni arra, hogy idegenforgalom szempontjából mit jelent Máramaros számára ez a rokonináció. De száz és száz család kenyeréről gondoskodnak ezek a hozzátartozók s vannak egész faluk Máramarosban, ahol a zsidóságban ki zárólag az amerikai rokonok tartják a jelket.

S ezeket az embereket fosztogatták ki rendszeresen a dragosvodai határállomáson, nyíltan, drasztikusan, — visszaélve a hivatalos hatalommal.

Az amerikai utas megkülönböztett bánásmódban részesül...

Kahn Hersch és családja megtették feljelentésüket a hosszumezői vámhivatal főnöke és barátja ellen. „Pénteken délután érkezünk Hosszumezőre a prágai gyorsvonattal — mondja el Kahn Hersch feljelentésében Máramarosszigeti hozzátartozóinkat nem értesítettük érkezésünkről, mert 20 esztendő távollét után meglepetés

nek szántuk a dolgot. Bőröndjeinket a vámhivatalhoz vittük, a tisztviselők a többi utasoknál megejtették a vámvizitát, csak a mi bőröndjeinkhez nem nyultak hozzá. Kértünk felvilágosítást, érdeklődtünk a szokatlan eljárás oka felől, de senki sem akart velünk szóba állni. Kétségbeesetten láttuk, hogy a vonatunk elmegy, közeledik a szombat és mi itt állunk tanácstalanul a hosszumezői vámhivatalnál, anélkül, hogy tudnánk mivel érdemeltük ki ezt a különös bánásmódot.

Amikor a vonat elment — folytatja Kahn Hersch — felnyitották a bőröndjeinket és az egyik tisztviselő elszedte utleveleinket. A pénzünket is el akarta szedni, de mi azt mondtuk, hogy csak az erőszaknak engedünk. Erre közölte velünk, hogy utlevelünk és minden holmink le van foglalva, mert selyemholmi is van a bőröndjeinkben és a szigorú román vámtörvények értelmében román határállomásnál selyemholminak színt sem szabad látni. Mi elköveztük a kihágást és legyünk boldogok, ha a bíróságnál majd megusszuk öt esztendővel.”

Utlevél és bőröndök nélkül — 10 kilométerre a céltól...

Ezután a bevezetés után elmondja Kahn Hersch, hogy keserűen megbánta azt a könnyelmű lépést, amit akkor tett, amikor elhatározta, hogy eljön Romániába rokonai meglátogatására. Ha módjában áll, ott rögtön visszafordul. Így azonban 10 kilométerrel a cél előtt volt — utlevél és podgyász nélkül.

Kahn Hersch tett még ugyan egy kísérletet. Azzal próbált érvelni, hogy őt ország határán átengedték, mégis csak furcsa, hogy pont Romániának legyenek ilyen törvényei. Majd azt magyarázta, hogy ő végeredményben nem csempészett, ő holmijával vámvizitációhoz jött, amennyiben tehát nem szabad az országba behozni semmiféle selyemholmit, ám tegyük azt félre és ő majd visszakapja, amikor visszamegy. S amikor mindez nem használt, azt ajánlotta, hogy minden holmija maradjon a vámhivatalnál, csak az utlevelét adják vissza, hogy jelentkezessen, a többire majd kéri az amerikai konzul támogatását.

Semmi sem használt. A család, mely két évtizeden keresztül robotolt az amerikai gyárakban és megspórolt pár száz dollárt, ott állott péntek este felj, amikor meggyúltak a gyertyák, a hosszumezői határállomáson. Az utólösszeörve, 10 kilométerre a céltól, utlevél és ruha nélkül ott állottak a vámhivatal előtt és fáradt keserűen tekintettek a semmibe...

Közben megeredt az eső, szekeret kerítették s mielőtt elindultak volna Sziget felé, jött egy közvetítő, aki közölte, hogy a főnök ur megsajnálta őket, ő nagyon jó ember és megesseti rajtuk a szíve. A főnök ur 80 ezer lejt ért hajlandó visszaadni az utleveleket és a bőröndöket.

S amikor a kocsi már a lovak közé csapott és megindult a szomorú menet, a követítő még utánuk kiáltotta, hogy azért a pénzért a minimális öt évi börtöntől is megszabadulnak...

Popescu urhoz a barátján keresztül lehet csak eljutni...

S ami a hosszumezői vámhivatalnál történt, az nyíltan történt — mindenki szemeláttára. A vámmal szemben határrendőrség van, a határrendőrség tisztviselői szemtanúi voltak az egész jelenetnek, de nem szóltak sen-

kinek semmit. Nem az első eset, hogy az ilyen meg történi, a hosszumezői vámhivatal munkaprogramjába tartozik ez — aztán végeredményben testvérhatósággal mégsem érdemes összeveszni.

De a hosszumezői vámhivatalnál tudták, hogy minél későbbre nyulik az „elintézés” időpontja, annál szorosabbra görsösödik a hurok az áldozatok nyakán.

Mert a nemvart viziontlátás után a szigeti rokonok tényleg arról kezdtek beszélni, hogy muszáj jelentkezni. Muszáj megszerezni az utleveleket, kerüljön bármibe is, mert ki tudja, milyen kellemetlenségek származhatnak még ebből.

Ekkor indultak meg a tárgyalások Popescu ur barátjánál.

Három napig folytak a tárgyalások, melynek eredményeképpen a következő megállapodásra jutottak:

A Kahn család lefizet 60 dollárt, Popescu ur barátjának külön egy ruhára való selyemanyagot adnak, míg egy szomszédasszonynak, aki szintén beleszólt a közvetítési tárgyalásokba, 500 lejt fizetnek.

A család örömmel tett eleget az „előnyös” feltételeknek és áldották az egek urat, amiért ma is léteznek jószívű, belátásos emberek, olyanok, mint például Popescu ur, a dragosvodai vámfőnök.

Még aznap, amikor lefizették a kialudott összegeket, kimentek Hosszumezőre, ahol tényleg minden további formáság és felvilágosítás nélkül kiadták az utleveleiket és a podgyásukat.

Csak hogy, amikor kinyitották a bőröndöket, arra a kínos felfedezésre jutottak, hogy a holmi javarészt ellopották az alatt a pár nap alatt, amíg a vámhivatalnál hevert.

Kahn Hersch és családja a felfedezés után megtették a feljelentésüket Mesesán Traian szigeti rendőrfőnök felé és így került az ügy a szigeti törvényszék vizsgálóbírója elé.

Lehullott a lepel a hosszumezői vámhivatal működéséről”. S a vizsgálat választ fog adni arra a kérdésre: Vajon szabadon fosztogathatók-e a hosszumezői határállomáson az amerikai állampolgárokat vagy sem...?

Schön Dezső

A spanyol baloldali pártok újra át akarják venni a köztársaság politikai vezetését

Erősen készülnek a szélsőséges jobb- és baloldali pártok a harcra

PÁRIZS, augusztus 3. A spanyol határvidékről érkezett hírek szerint a munkás baloldali ifjusági szervezeteiben katonai jellegű kiképzés folyik. A radikális baloldali törekvései is arra irányulnak, hogy újra hatalmukba keríthessék a spanyol köztársaság politikai vezetését. A katalánok támogatják őket ebben az irányban. Az északi spanyol kerületekből érkezett hírek arról számolnak be, hogy a jobb és a baloldali szélsőségesek erősen készülnek a kirobbanás előtt álló új harcokra.

Ypresben egy napig újra 1914 volt

Párizs, augusztus 3. Páratlanul érdekes ünnepség színhelye volt Ypres városa. Eppen husz évvel ezelőtt látogatott el először a szép, régi városba Lipót, a fiatal belga király, mint kis gyermek s a huszadi évfordulón most újra felkereste a várost.

Husz év óta természetesen sokat változott Ypres, a király látogatására azonban visszaállították a város régi képét. Az utvonalon, ahol a király áthaladt, minden házat, amelyen azóta változtat-

tak, régi alakjában építettek újra. A király fogadására megjelent előkelőségek és küldöttségek az 1914. év divatja szerint öltöztek fel.

A zenekarok ugyanazokat az indulókat játszották, a szónokok ugyazokkal a szavakkal üdvözölték a királyt, mint 20 év előtt.

Sajnos, még az újságok is az 1914-iki újságokhoz hasonló nyugtalanító híreket közöltek, bár ez nem volt programba véve.

Óriás repülőgépet épít Oroszország

Párizs, augusztus 3. Érdekes közléseket tettek az orosz katonai repülésügy vezetői, férfiai akik ezidőszereint Varsóban tartózkodnak, a szovjetunió repülőgépgyárainak legközelebbi célkitűzéseiről. Elmondották, hogy már javában építenek egy egészen új típusú óriás repülőgépet.

A gép nyole motorja összesen hatezer lóerős lesz, szárnyátávolsága eléri a 70 métert. A legnagyobb érdekfűzősége az a kijelentés tarthat számot, hogy az orosz katonai repülésügy vezetői a legnagyobb súlyt az ifjuság minél szélesebb rétegeinek a vitorlázó repülésben való kiképzésére fektetik, minthogy meggyőződésük szerint ily módon kitűnő utánpótlást lehet nevelni a légi hadsereg számára.

Az orosz repülőszakemberek egyébként Varsóban nyíltan kifejezést adtak annak a véleményüknek, hogy a kis vadászgépek építése Lengyelországban rendkívül magas színvonalon áll, úgy hogy az orosz

és a lengyel repülők tervbevevett együttműködése a legértékesebb eredményekkel kecsegtet.

Párizs, augusztus 3. Jövő szeptén, augusztus 8-án, három bombavető repülőgépből álló orosz repülőraj látogat el a francia fővárosba.

A három négymotoros óriás gép közbelső leszállás nélkül akarja megtenni az utat Kievtől Párizsig.

Mindegyik óriás gépen tizenegy utas lesz, közöttük az orosz aviatika főparancsnoka, Unschildt népbiztos, valamint az orosz katonai légiflotta vezérkari főnöke Kripin tábornok.

Madách: Ember tragédiája Propagandakiadás Zichy Mihály képeivel. 90 lejt egészvászonban. Kapható az Uj Kelet könyvosztályában az összeg és portó költséget előzetes beküldésével vagy utánvétellel.

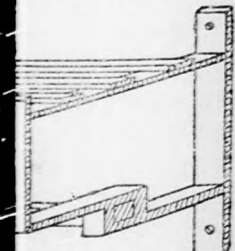
usok
iv

ajk

ani az ellentéte-
került, a munka-
foglalkozni ezzel

tére tűzte ki a
33 asztalos mű-
kollektív szerző-
likusát.

ak, családok

JAKAB

me
bal 23.

ELSŐ-
KOLA
JSA-ban
gazgatóság

SPORT

Készüljünk a tel-avivi Makabiadara!

Az október 6. és 7-i döntőkre való tekintettel szeptember 25-ig meg kell rendezni a torna és atlétikai selejtező versenyeket

Cluj Kolozsvár, augusztus 3. (Az Uj Kelet tud.) Ismeretes, hogy az ezé- ben megtartott Makabi kongresszuson a romániai Makabi szervezet elnökségé nek hatásköre meg lett osztva olyké- pen, hogy Bukarest megtartotta magá- nak az adminisztratív vezetést, míg a sportügyek vezetésével és így a máso- dik Makabiada megrendezésével is — Csernovic lett megbízva.

A csernovici központ ezen minősé- gében körlevéllel fordult a kerületi ve- zetésekhez, melyben úgy intézkedik, hogy minden kerület a maga területén a torna és atlétikai versenyek selejte- zőit legkésőbb szeptember 25-ig ejtse meg, mert a döntők október 6. és 7-én lesznek Bukarestben. A telavivi Maka- biadán atlétikai áganként az első há- rom, tornában az első hat helyezett vesz részt.

A csernovici központ ezen intézkedé- sének kiegészítéseképpen az erdélyi- részli szervezet elnöksége a következő ket közli:

Mindazon erdélyi zsidó sportegyesü- letnek, amelyek torna és atlétikai szak- osztályokkal rendelkeznek, jelentsék be az erdélyi központnak (dr. Salamon Ignác Arad, Bulevardul Reg Maria 10) hány versenyzővel kívánják az orszá- gos selejtezőben résztvenni, hogy az elnökségnek módjában álljon a selejte- ző versenyeket földrajzilag a legmeg- felelőbb helyen megrendezni.

Mint ismeretes, a Makabiadán előirt szer- és szabadgyakorlatok lesznek. Ezeknek bemutatására és betanítására Csernovicban augusztus hó folyamán vezetői tanfolyam kezdődik, amelyen országgrészenként 1—3 képző venet részt. A rövid időre való tekintettel, az erdélyi szervezet elnöksége kéri, hogy azon sportegyesületek, amelyek a képzőtanfolyamra kiküldeni óhajta- nak, a résztvenni szándékozók neveit az aradi központnak sürgősen jelent- sük be. A résztvevők egyesületeik költ- ségén utaznak.

Az erdélyi szervezet egyébként a telavivi Makabiadára igen olcsó társ- sasutazást készít elő. Ajánlatos volna, ha a zsidó egyesületek saját köreim belől a megfelelő propagandát beindí- tanák, hogy a kiránduláson minél szá- mosabbban vegyenek részt, majd közöl- jék a központtal, hogy egyesületen- ként hány vezető, hány aktív verseny- ző és hány turista kíván a telavivi Makabiadán résztvenni. Megfelelő számu turista részvétel esetén az aktív versenyzők díjmentesen utaznak.

A prágai Haggibbor nyerte Cseh- szlovákia uszóbajnokságát

Prága, augusztus 3. Julius 29-én ren- deztek meg a prágai uszósadónban Cseh- szlovákia uszóbajnoki versenyét. A pont- versenyt a prágai Haggibbor nyerte 123 ponttal a CPK-Brünn előtt, amely 100 ponttal lett a második. A négyszáz mé- teres uszósafétában a Haggibbor csapata új cseh-szlovák rekordot uszot. A Hag- gibbor ezuttal negyedszer védte meg az uszóbajnoki címét.

A bajnokságokon a brünni és pozsonyi Barkochba versenyzők is fgyelemre méltó eredményekkel startoltak.

A bécsi Hakoah a debreceni nemzetközi futballtornán. Megirtuk, hogy a debreceni Bocskai nemzetközi futballtornán rendez- amelyre az Ambrosianat utóbb a Holland Fecskek csapatát hívta meg. A Fecskek nem vészték a meghívásra és a Bocskai a bécsi Hakoah-t hívta meg. Ilyenformán a kétnapos tornán a Boes- kain kívül a bécsi Hakoah, még egy másik bécsi — esőleg jugoszláv — csa- pat, továbbá a Hungária, vagy az Ujpest vesz részt. 19-én a teljes mezonny Buda- pesten játszik, míg 20-án Debrecenben.

Erősít a Hungária. Budapestről jelen- tik: Biró és Szabó u an a Hungária újabb játékosokat egyenként megszerezte, akik a csapatot ösztől kezdve erősíteni fogják. A vezetőség két Kispest-jáékost — két kombinációba, akik közül az egyik Mikos jebbszósó már le is van szerződötve, míg a másik Somlai a centerhalf, akinek szerződötése később van.

A Consiliul Federal bukaresti jelentés szerint nem augusztus 11-én, hanem 25-én tartják meg.

A KMSC kerékpáros szakosztálya július 29-én vasárnap rendezte meg ez évben már második háziversenyét. A ke- rékpár versenyen a következő eredmé- nyeket érték el: 50 km. távon 1. Szabó Dé- nes, idő: 1 óra 33.30 perc. 2. Gáll László 1. óra 33.31 perc. 3. Kulcsár István 1. óra 39 perc. A 30 km. távon Hambrich Kálmán lett az első, idő: 57 perc. 2. Bath Dezső 57.2 perc. 3. Regőczy István 57.25 perc.

Octav Luchide, aki nemcsak a futball- szövetség főtitkára, hanem a Déli Liga elnöke is, lemondott utóbbi tisztségéről, mert a Liga tegnapi ülésén leszavazták.

A Németország—Románia Davis-Cup- selejtezőre a teniszszövetség Hamburger és Schmidt játékosokat küldi ki Berlinbe.

Még nincs terminusa a Román Kupa döntőjének, Bukarestből jelentik: A Ri- pensia kérvényt nyújtott be a futballszö- vetséghez, hogy a Román Kupa döntőjét tüzzék október 16-ra, a király születés- napjára Bukarestbe, hogy a döntőn az uralkodó is jelen lehessen.

A nemzeti bajnokság B csoportjának terve foglalkoztatja a bukaresti köröket. A terv szerint a 12-ös mezonny mellett még egy ugynevezett B bajnokságot is állítanak fel, amelybe bekerülne a ko- lozsvári Romania (?) a szatmári Olimpia CFR, a brassói ACFR, a csernovici Jahn, a ploesti Prahova, a tavalyi bajnokságból kiesett négy csapat és még egy-két csa- pat. A mezonny azonban semmi esetre sem haladna meg a tizenkettes számot. Az indítványt a Consiliul Federal elé terjesztik döntés végett.

A Budapest—München műugró mér- közést 8:7 arányban a budapesti ugrók nyerték.

Zsidó munkásapat nyerte Varsó fu- tballbajnokságát. A varsói zsidó munkás- egyesület, a „Gwiazda”, a lengyel főváros futballbajnokságának döntőjében 2:0 arányban győzött az eddigi országos baj- nok felett és ezzel Varsó bajnoka lett. A mérkőzést hateréz néző nézte végig és ünnepelte lelkesen a zsidó munkásapa- tot.

a ha

Meggyilk borzalma

Prága, aug. Iroda jelentés ezeltől közö- halálhíráját, revét tartalm- tól 1934 janu- a listában ne- hozzátarozóll- főnökben vag- „öngyilkosok” sorol fel a- kontra Görin- gának 747 h- mutást. A- elkövetett gy- néme ország- áldozatairól- mo: be:

Walter Ste- mi hallgatót- lötték, tanuk- ráár 5-én.

Hermann- nos Biztosít- egyetem tiszt- gyilkosságot- jei visszalép- cius 7.)

Egy zsidó- nyek elfogta- óben tört- lövéssel a tes- tanu állítása- Brémer zsi- agyonverték, seni börtön- Szemtanu ál- Ismeretlen- bánál fogva- meg. (Manc- cius 30.)

Pressburge- chenben agyo- ságot követet- séről. Rémhír- Neuesten Na-

Kopf Salan- a náci a hat- tózatosan ös- warnsdorfi- más zsidó- 12-én meghal-

Dr. Léwi- müncheni ug- cios táborb- lötték. (De- 1933 április)

Bretschnei- szárszországi- agyonlőve ta- Goldschmi- éves zsidó- s- kaszárnyáját- vallomás. 19-

Rosenbau- lengyel zsid- ban megvert- halt. (Tanu- Wilhelm A- kereskedőt 2- menekülés k- ger Zeitung.

Egy 60 év- gyár tulajdó- verték. Holt- vallomás. 19-

Leopold M- burgi zsidók- cios táborba- Előbb az uc- tők öke. (Th-

Bruno (E- gi magánál- az SA agyon- nek a követ- ságban, zsv- Zsidó ker- legények elf- litus 6.)

Lengyel z- Berlinben- legények- hogy komm- az SA-kasz- rendőri és- nyomavesze-

Lengyel z- cios táborb- más. 1933-

Grosz C-

KÜZGAZDASÁG

Huszonöt százalékkal emeli a fuvardijakat a CFR igazgatósága

Uj gyűjtőárutarifákat állapítottak meg és újabb állomásokat kapcsoltak be a gyűjtőáru-forgalomba

Bucuresti-Bukarest, augusztus 3. A napokban kerül minisztertanács elé a CFR uj gyűjtőáruforgalmi tarifája, a melynek alapján módosítani fogja a koncessziós vállalatokkal fennálló szer- ződését. A grupázsforgalom elnevezés alatt ismert szállítási rendszer körül ebben az évben is lejártszódott a szo- kásos harc a koncesszió régi tulajdono- sai és azon cégek között, amelyek ma guknak szeretnék ezt az üzletet. A különböző intervenciók hatására a CFR igazgatósága még ez év tavaszán azzal a gondolattal foglalkozott, hogy megszünteti a grupázis-koncessziót és a gyűjtőforgalom díjszabását leszá- lítja 50 százalékkal, ami azt jelentet- te volna, hogy minden feladó közvet- lenül veheti igénybe ezt a kedvezmé- nyes tarifát. Más oldalról azt javasol- ták a vasutnak, hogy a tarifája megtar- tásával vegye saját kezelésébe a gyűj- tőforgalom megszervezését és lebonyo- litását, hogy maga keresse meg azt a jutalékot, amit bizonyos forgalom után a koncesszió tulajdonosai keres- nek meg. Végül is hónapokig tartó ta- nácskozás után a CFR ugy döntött, hogy a koncesszió-rendszert meghagy- ja, csak a feltételeket módosítja.

Az új tarifája, amely a régi kivételes díjszabás elnevezés helyébe az 501. számu tarifája elnevezést kapta, minde- nekelőtt 5 millió lejre emeli fel a gar- ranciát mindazon cégek részére, ame-

lyek gyűjtőforgalmi koncessziót akar- nak kapni. A vasutal már szerződés- es viszonyban levő cégek kötelesek az eddigi 2 millió lejes garanciát kiejé- szíteni. Az 501. számu tarifa az eddigi díjtételeket általában 25 százalékkal megdrágítja, azonkívül pedig előírja, hogy ezental naponta egy fuvarlevél- lel legfeljebb 5000 kiló árut lehet fel- adni. Eddig bármilyen mennyiséget le- hetett egy fuvarlevéllel naponta szá- lítani.

Beállított ezenkívül a vasut még egy új tarifát, az 502. számot, amely vago- nonként és kilométerenként 16 lejes fixösszegű szállítási díjat ír elő. tekin- tet nélkül hogy milyen árut szállítanak benne. Ezt az összeget azonban vissz- száfele is kell a vagonért fizetni, még ha üresen fut is. Bukarest—Kolozsvár például 502 kilométer, visszafelé ugyanannyi, összesen tehát 1004 kilo- méter. Egy vagon árunak Kolozsvár- ra szállítása tehát 16.604 lejbe kerül. Az elindításkor a vagonban legalább 5000 kiló árunak kell lennie.

Súlyos feltétele az új gyűjtőforgalmi tarifának az, hogy a koncesszió tulajdonosait körülbelül 50 új feladó- állomás és 170 új leadóállomás kiszol- gálására kötelezi a régiék mellett. Ezek az új állomások természetesen kjsforgalmuak és aligba fogják a gru- pázszolgálat megszervezésével és fenn- tartásával járó kiadásokat fedezni.

7 ponttal emelkedett az adóbonok árfolyama a bukaresti tőzsdén

Bucuresti-Bukarest, augusztus 3. A fővárosi értéktőzsdének július havi szenzációja az volt, hogy a Resita-rész- vények a hó elején jegyzett 450-es ár- folyamról tíz nap alatt zuhanásszerű- en 380-ra estek, de a hó második fel-ében fokozatosan 410-ig emelkedtek, sőt a mai tőzsdén 425-ig jegyezték.

Az ország sokkal nagyobb rétegeit mozgatta meg azonban az adóbonok árfolyamának ugrásszerű emelkedése. Ezek a nyugdíjas-bonok két hónappal ezelőtt 30—31 százalékra estek le és ezen az árfolyamon tartották magu- kat július végéig. A július 31-i és au- gusztus 1-i tőzsdén egyszerre kiug- rott az adóbon árfolyama és 37 és fél százalékgig emelkedett.

Miután az országban összesen mint egy hárommilliárd adóbonot bocsátot- tak ki eddig és az állampénztárba alig a fele folyt vissza, feltételezhető, hogy a bonokkal kielégített nyugdíja- soknak körülbelül a fele nem akart megválni bonjaitól a valóban nagyon alacsony árfolyamon és várakozási ál- láspontra helyezkedett.

Ilyenformán nagyon sok adóbon van nyugdíjasok és az állami tisztviselők bírtokában, akiket bizonyára kellem- sen érint ezen értékpapír sorsában be- állott kedvező változás.

Megkérdeztük egy nagy pénzintézet tőzsdeosztályának vezetőjét, hogy mi- re véli a bonok e hirtelen emelkedését.

Az igazgató igen érdekesen magyaráz- ta meg a hossz okát.

— Az állam tudvalevőleg a közeljő- vőben új belföldi kölcsönt bocsát ki, melynek egyik jegyzési feltétele, hogy a „Bon de Impozit” értékpapírral 100 százalékban jegyezhető az új kölcsön, mely ugyancsak 4 százalékos hozamu, mint az adóbon, azonban abban külön- bözik tőle, hogy fixkamatotásu pa- pir, míg az adóbon kamatait csak az 1940-ik évre szándékszik fizetni a kincstár.

A kisajátítási kötvény mai árfolya- ma 41—42 százalék, s ha tekintetbe vesszük, hogy az új kölcsön egy száza- lékkel alacsonyabb kamatozásu is lesz, mégis annak reális árfolyamát 37—39 százalékra lehet becslülni. Könnyen érthető ezek után, hogy a tőzsdéket körülhemzsegő spekulánsok, akik természetesen Bukarestben sem hiányoz- nak, rávetették magukat a még 30—32 százalékról kapható adóbonra, mert biztosra vehették, hogy néhány nap alatt 6—8 százalék könnyű keresethez juthatnak az olcsón beszerzett adóbo- noknak az új belföldi kölcsönkötvény- re való átcserelése által. De a tőzs- dén semmi sem maradhat titok, mert rendkívül finom szeizmografja egy-két óra leforgása alatt megérezte az adó- bon iránti keresetet és a kínálat és ke- reslet ismert törvénye hozta magával hogy az adóbon ára egyszerre 7 pont- tal emelkedett.

Emelkednek a gabonaárak a winniepegi tőzsdén

Newyork, aug. 3. A winniepegi gabona- tőzsdén tegnap voltak az ideig legmaga- sabb buzaárak. Az áremelkedések annak tudhatók be, hogy a helyenkint fellépett- é menő jellegű eszések nem sokat vál- toztattak a termésmennyiség kiakaku- lásán.

Kanada nyugati államaiban a hőség tovább tart s a termés igen gyenge.

Megszakadtak a tárgyalások a román kormány és egy francia pénzcsoport között a petróleum-exportra vonatkozólag

Bucuresti-Bukarest, augusztus 3. (Az Uj Kelet tud.) A román gazdasági körök- ben tegnap az a hír terjedt el, hogy a román kormány gazdasági bizottsága és egy francia nagyipari pénzcsoport között a petróleum-exportra vonatkozó tárgyalá- sok megszakadtak. A tárgyalások azért nem folytathatók, mert a román kormány firomitott kőolajat akar szállítani, míg a francia nagyiparosoknak nyersolajra van szükségük. A tárgyalások folytatására egyelőre valószínűleg nem kerül sor.

Az Athenaeum 68 lejes regényének legújabb kötete: Priestley: „A nap hőse”. A háboru utáni angol irodalom legnép- szerűbb írója a szerző s legmulatságo- sabb, legelevenebb, legmaibb alkotása ez a regény, a botosinálta hős és a szépség- királynő regénye. Sikere lesz, kell hogy sikere legyen! Kapható az Uj Kelet könyvosztályában az összeg és portókölt- ség (10 lej) előzetes beküldése mellett utánvétellel.

Ezt alkotta Hitler a harmadik birodalomban

Meggyilkolt zsidók végnélküli listája. Az S. A. legények borzalmas hőstettei egy-egy kis adatszerű jelentés fűkrében

Prága, augusztus 3. A Zsidó Távirati Iroda jelenése alapján néhány hónappal ezelőtt közzétűk a harmadik birodalom halállistáját, amely hatvan olyan zsidó nevet tartalmazta, akire, 1933 márciusától 1934 januárjáig meggyilkoltak. Ebben a listában nem sorolták fel azokat, akik hozzátartozóik vallomásaiból a bíróságoknál vagy koncentrációs táborokban „öngyilkosok” lettek. Ilyen husz nevet sorol fel a Braunbuch II. (Dimitroff kontra Göring), mely Hitler Némeországnak 747 halálos áldozatáról közöl kimutatást. A lista az 1934 március végéig elkövetett gyilkosságokat sorolja fel. A némeországi pogromok legújabb zsidó áldozatairól az ITA alábbi listája számol be:

Egy szörnyű statisztika

Walter Steinfeld breslauer zsidó egyetem hallgatót a némei szocialisták agyonlőttek. Tanulmányai igazolása szerint 1933 február 5-én.

Hermann Neumann, a hesseni Általános Biztosító Társasága elnöke, a giesseni egyetem orvostudományi doktora, állítólag öngyilkosságot követett el, mert a rendeltetési visszavételét követelték. (1933 március 7.)

Egy zsidó kereskedő, akit az SA legények elfogtak, az országúthoz közel erdőben tört hágerincsel és két halálos lövéssel a testében halva találták. (Szemtanu állítása 1933 március 15.)

Brémer zsidó kereskedő az SA legények agyonverték, majd másnap reggel a reneszánsz börtönben holtan felakasztották. (Szemtanu állítása 1933 március 16.)

Ismeretlen zsidó felső-hessenbeni lakónál fogva felakasztották és úgy látnak meg. (Manchester Guardian 1933 március 30.)

Pressburger zsidó állatkereskedőt Münchenben agyonlőtték, állítólag öngyilkosságot követett el, mert a zsidók üldözéséről rémhíreket terjesztett. (Münchener Neuesten Nachrichten, 1933 április 1.)

Kopf Salomon drezdai zsidó kereskedő a náciak a határa való szállítás közben irigytosan összeverték. Április elején a wernsdorfi kórházba szállították három más zsidó menekülttel együtt. Április 12-én meghalt. (Cseh sajtóiroda.)

Dr. Lévi gmundeni és Wilhelm Wanz müncheni ügyvédet a dachau koncentrációs táborban menekülés közben agyonlőtték. (Deutsche Allgemeine Zeitung 1933 április 4.)

Bretschneider antifaszista zsidót a szárszói Sigmund mellett erdőben agyonlőttek. (1933 április 16.)

Goldschmidt Max königsbergi harminc éves zsidó, szabó az SA rohamosztagosok kaszárnyájában holtra verték. (Tanuvallomás, 1933 április 26.)

Rosenbaum Gerhardt huszonnégy éves lengyel zsidót a náciak egy SA-kaszárnyában megverték, a Moabita-kórházban meghalt. (Tanuvallomás, Május közepén.)

Wilhelm Aron branbergi zsidó vándor-kereskedő 24 éves korában, Dachauban, menekülés közben agyonlőtték. (Barmberger Zeitung, 1933 május 29.)

Egy 60 éves zsidót, a köpenicki tápszergyár tulajdonosát az SA legények agyonverték. Holttestét nem találták meg. (Tanuvallomás, 1933 május 22.)

Leopold Moses és Wilhelm Munk branbergi zsidókat az oranenburgi koncentrációs táborban menekülés közben lelőtték. Előbb az úccán kergették és ütötték, verték őket. (Tanuvallomás, 1933 május 28.)

Bruno Ehlers fiatal zsidó lengyelországi magánalkalmazottat Braunschweigben az SA agyonverte. A rendőrség a szülőknél a következőket írta: „Meghalt a fogasban, szívgyöngésében. (Julius eleje.)”

Zsidó kereskedőt Dortmundban az SA legények elfogták és megölték. (1933 július 6.)

Lelőtték, agyonverték, keresztrefeszítették...

Lengyel zsidó tejkereskedő, 56 éves, Berlinben a Dragonerstrassen az SA legények letartóztatták azzal a váddal, hogy kommunista röpcedulákat dobott be az SA-kaszárnya kapuján. Azóta minden rendőri és konzulátusi nyomozás ellenére nyomavészett. (1933 július 15.)

Lengyel zsidót a börnecker koncentrációs táborban agyonverték. (Tanuvallomás, 1933 július 17.)

Grosz Chaim zsidó tojáskereskedő a

bíróság rémhírpropaganda miatt 19 havi fogházra ítélte, az SA iszonyúan elverte, azóta eltűnt, és a lengyel konzulátus nyomozása ellenére sem került elő. (1933 augusztus 14.)

Moric Anfang zsidó tojáskereskedőt Berlin-Charlottenburgban leszárták. (Vossische Zeitung, 1933 szeptember 3.)

Hans Blendovskij berlini zsidó munkást az SA-rendőrség az Albrecht főherceg utcán agyonverték. (Tanuvallomás, 1933 augusztus 23.)

Dr. Lansberg egészségügyi tanácsost a brandenburgi orvosszövetség kereskedel-

mi ügyosztályának vezetőjét, a börtönben „felakasztva” találták. (Vossische Zeitung, 1933 szeptember 25.)

Ismeretlen 30 éves zsidót, valószínűleg nürnbergi, a náciak megölték és a Dunába dobták. (A linzi osztrák hivatalos sajtóiroda közlése 1933 szeptember 26. A tanuvallomás a következőket tartalmazza: „A holttest a keresztrefeszítés és az égetés nyomait viselte magán. Az áldozatot borzalmasan elverték és megkínnozták. Mindezt tenyerét hegyes késsel átszúrták. Mútan a holttest rövid ideig volt a vízben, a sebek még véreztek.)”

Alexander ügyvédet a breslauer börtönben borzalmas kínzások után kivégezték. (Tanuvallomás, 1933 szeptember 22.)

Neustädter zsidó kereskedő, a hamburgi nagy porcellánkereskedés tulajdonosát az SA legények hasbarúgásokkal ölték meg. (Tanuvallomások, 1933 október 11.)

Faber 19 éves zsidó kereskedősegédét Berlinben menekülés közben agyonlőtték.

Alapítva 1928.

SCHWARTZ MENYHÉRTNÉ

orth. zsidó leánynevelő intézetében

Cradea, Str. Ciogorariu (Uri u.) 8. a beiratás megkezdődött. Intézet díj havi 1500 lej. Állandó tanárnői felügyelet! Idegen nyelvek! Zenei kiképzés! Kíváló referenciák! Prospektus!

Egy menekült osztrák nemzeti szocialista Jugoszláviában meggyilkolt két parasztasszonyt, akiken előbb erőszakot követett el

Életfogytiglani fegyházra ítélték a július 25-iki lázadás egyik megszervezőjét. Kimélyül a gazdasági válság Ausztriában

Belgrád, augusztus 3. A jugoszláv területekre menekült osztrák nemzeti szocialisták egyrészt Varasdon hagyták, míg egy másik csoportot Úszkubbe indították utamba. Szó van arról, hogy egy harmadik koncentrációs tábor is létesítenek számukra, nehogy a túlszűfoltás miatt járványok legyenek köztük.

Egyidejű jelentés szerint Dravogsd közelebe negy osztrák nemzeti szocialista menekült, aki 4 napja a jugoszláv paraszti jösvívűségéből élt, meggyilkolt két parasztasszonyt, miután egyikük ellen erőszakot követett el, majd telgyüttotta a házat is, hogy büntetnének nyomait eltűntesse.

Bécs, augusztus 3. A stájerországi német népi tornászegyesületeket a tartományi főnök feloszlatta. Egyidejű bécsi jelentés szerint Hudl Pál fakeskedőt, a szövetségi kancellári hivatal megszűléséig az egyik vezérét hazaárulásban és lázadás megszervezésében bűnösnek mon-

dozták ki és életfogytig tartó súlyos börtönre ítélték.

A svájci lapok értesülései szerint számolni kell azzal, hogy a német-osztrák határzár most hosszabb ideig még érvényben marad.

A Havas távirati iroda bécsi jelentése szerint az osztrák népszövetségi társaság akcióit indítáiról, hogy az ide Nobel-békedíjat a megölt Dollfuss kancellárnak ítélték oda.

London, augusztus 3. Pénzügyi körökben attól tartanak, hogy az osztrák silling meg fogja selyeni az idegenforgalomnak a bizonytalanság következtében beállott összezsugorodását éppen most, amidőn már jelei mutatkoztak Ausztriában a gazdasági javulás lehetőségének. Számolni kell azzal a lehetőséggel is, hogy a silling válsága kihatással lesz a többi közép-európai valutákra és a krízis enyhülés helyett Európa e részén ismét kimélyül.

Várakozáson felül igen jó termése van az országnak

A buza hozamát a hivatalos jelentés 200.000 vagonra becsüli. Kukoricában az átlagosnál jobb termés várható. Minden veteményből bő aratás várható

Bucaresti-Bukarest, augusztus 3. A tavaszi nagy szárazság nyomán támadt két ségbeésés, a várható terméseredmények elégtelensége miatt, indokollannak bizonyult. A földművelésügyi minisztérium tanulmányi és statisztikai osztálya közölte első jelentését a eséplek nyomán keletkezett termés eredményekről ez a jelentés minden várakozáson felül kedvezőnek mutatja a rosszul indult gazdasági év hozamát.

A tavalyi mennyiségeket természetesen nem fogjuk elérni mennyiségileg, de minden mezőgazdasági termény minősége annyira felette áll a múlt évinek, hogy a minőség behozza a mennyiségi hiányt. Medárd napja óta az időjárás állandóan kedvező, mondhatni ideális és ez sokat pótol a korábbi hónapok alatt szenvedett veszteségekből. Az utóbbi hetekben az esők mennyisége esőként, bőven csak Moldovában és Erdély egyes részein esett számbavehető károkat azonban seholsem

okozott, dacára annak, hogy az eső helyenként jéggel vegyesen jött.

Az aratás — Erdélyben a eséplés is — országsszerte befejezéshez közeledik. Az eddigi eséplési eredmények azt mutatják, hogy mennyiségileg közepes, minőségileg pedig kiváló a terméseredmény. A földművelésügyi minisztérium jelentése szerint hektáronként (majdnem két hold) 700 kilogram az átlagos terméshozam, tehát holdanként majdnem négy mázsa. Ez Erdélyben a közepesnél rosszabb eredményt jelent, a valóságban azonban Erdély területén jobb a termés, az átlagot a regát nyomja le, amelynek egyes részei szokotlanul jó minőségű, de igen kevés búzát hoztak ki. Minthogy az ország egész területén mintegy három millió hektár volt búzával bevetve, az ország egész búzatermése 200 ezer vagonra tehető. — természetesen 10 tonnás vagonokat számítva.

Ha ehhez a mennyiséghez hozzávesz-

(A griff, 1933 október 30.)

Moses 49 éves zsidó állatkereskedő Wesse-Ingben, Bohn mellett, a kölni vágóhid igazgatójának feljelentésére az SA legények borzalmasan összeverték, nagy kínok között 1934 január 19-én meghalt.

Amiről nem tudnak semmit

Ehhez a listához csatlakozik még a március végén történt „egyéni akciók” áldozatainak listája és az a 15 zsidó halott, akiket a június 30-i szent Bertalan éjszakán végeztek ki az SA legények. Ez a szám azóta Műhsam Erich halálával is szaporodott. Körülbelül százra becsülik azoknak a zsidó lemezáróltaknak a számát, akiknek nevei eddig nem hozták nyilvánosságra. Ehhez azonban még mindig nem számítják hozzá azokat az állítólagos és tényleges öngyilkosságokat, amelyeket zsidók követtek el a német nyelvterületen. A félév agyonvert és körhazakban felgyógyult, a bántalmazott és nyomorekká tett zsidókról egyelőre még nem szól a krónika.

szük a múlt évről megmaradt a minisztérium által 40.000 vagonra becsült tavalyi búzát megállapítható, hogy az ország fogyasztása bőségesen fedezve van, sőt az sines kizárva, hogy a termés végleges betakarítása még valami exportálható felesleget is ki fog mutatni. Minden esetre óriási kár, hogy nagy kivitelű feleslegeink az idén nem lesznek, mert elhelyezésük külföldi piacokon a buza kiváló minőségénél fogva igen könnyű lenne.

A júliusi esők a tengeretést egyenesen megmentették. Elzárásról a kukorica állása kitünő s ha az időjárás továbbra is normális marad, igen nagy termésre számíthat az ország. Hektáronként átlag ezer kilogram tengeri mutatkozik és minthogy 5 millió hektár a bevetett terület, tengeritermésünk szokotlanul bőségesnek ígérkezik. Hasonlóan jó az árpa és zab hozama, ezekből 817 ezer, illetőleg 732 ezer hektár van vetve, rozsából pedig 366 ezer hektár.

A külföldi értékesítés szempontjából 30-40 ezer vagon árpa és a rendes kukorica felesleg jöhet mégis figyelembe, a buza számbavehető exportjára számítani nem lehet. A hüvelyesek és szőlők épp oly jó és bőséges termésel kecsesgetnek, mint a gyümölcs, amely az idén sem minőségileg, sem mennyiségileg kívánni valót nem hagyott maga után.

Németellenes tüntetések Franciaországban

Párizs, augusztus 3. A németellenes hangulat megint erősödik Franciaországban. Dollfuss kancellár meggyilkolása óta ismét napirenden vannak a francia kikötőkben a „zászlóincidensek”, amelyeknek során a felzúgott tömeg letépi a német hajók horogkeresztes zászlóit. Tegnap Lorient kikötőjében voltak ilyen németellenes zavargások. Mintegy ötven dokkmunkás megtámadt egy német gőzöst, amelynek rakományát ki kellett volna rakniok s a helyett, hogy munkához látnak volna, letépték a horogkeresztes zászlót és zajosan tüntettek Németország ellen. A német hajó kapitánya kénytelen volt rendőri segítséget kérni. Nagyobb rendőrsapat jött fel a hajóra és elkergette a tüntetőket.

— **Ürmössy Magda.** Ude, fiatal leány, alig túl a huszan, aki már egészen kivételes színészi képességét a Magyar Színház színpadán is igazolta. Ezután is, az Újságírók klub előkelő közönsége előtt, megtette a hatását a decens, finom megjelenés, a fiatal báj és üdőség, mely ebből a tehetséges fiatal művésznőből kiárad. Operettáriákat és kuplékat énekel, bájos, a magas régiókban különösen szép és behízelgő hangon, mely előtér nagy a fejlődési lehetőség. Színészi mimika és megjátszás és a színpadra termett, remek külső megjelenés váltotta ki a szűnni nem akaró tapsokot; a közönségből. A fiatal művésznő, aki az idei szezonra a budapesti Operettszínház már le is szerződte, egészen kivételes színpadi és filmkarrier előtt áll. A kíséretet dr. Bródy Miklós látta el.

— **Oroszországba telepítik vissza az amerikai kommunista agitátorokat.** Párizsból jelentik: A Chicago Tribune szerint Moszkvában rövidesen amerikai-orosz kormányfőremlészmecserére indul meg az Egyesült Államok területén nemkívánatos és kommunista agitátorok visszatelepítése ügyében.

Mezőgazdasági munkáskrizis Palesztinában

A palesztinai bevándorlás megszorításának igen katasztrofális, de ugyanakkor nem éppen váratlan, kísérőjelensége mutatkozott, állandóan erősödő formában; a mezőgazdasági munkáskrizis. A hatalmas tempóban fellendült városfejlődés nyomtalanul abszorbeálta a beözönlő bevándorlókat és amidőn ezen folyam, a kívülről jövő kényszerintézkedések folytán elapadt, a város — világszerte egyforma törvénye értelmében — a vidékre terjesztet te ki polipkarjait, hogy a jó jövedelem nehezen ellenállható csáperejével szívja magába a mezői munkásságot.

Ez a folyamat, mint olyan, nem volna ártalmas, mert hiszen a mezőgazdasági emberfeleslegnek mindenütt ez a természetes útja, sőt másutt éppen az a katasztrofális, ha a város, eme egyen súlyozóan elosztó szerepét nem tudja betölteni, de Palesztinában, az ottani speciális helyzet folytán, nem kívánatos ez a folyamat. A palesztinai helyzetet az teszi ugyanis különlegessé, hogy a mezőgazdasági szektor nemcsak hogy nem termel a város számára szükséges emberfölösleget, hanem ellenkezőleg, oly saját szükségletei vannak és növekednek állandóan, melyeket csak az ismét szabaddá teendő bevándorlás tudna kielégíteni.

Ezen speciális helyzet azzal a katasztrofális következménnyel jár tehát, hogy a zsidó mezőgazdasági szektorok saját testükből kihátrított darabokkal növelik a város fejlődését és táplálják annak ipari szektorát. És miután a mezőgazdaság sem áll meg egy stagnációs ponton, ezen belső vándorlásnak az a következménye, hogy a második etapja, hogy a megijesedett helyet a szomszédnép munkássága tölti be.

Ebből a tényből, kívülállók azt a hamis következtetést vonják le, hogy a fentebb említett mezőgazdasági fölősleg hiány még sem tényleges, mert a városba tuduló munkásság által hagyott ürt az arab munkásság mindenkor betölti, tehát a vázolt munkáshiány csak színleges, vagy helyesebben, csak zsidó szempontból nézett, tehát egyoldalú volt. Hamis azonban ezen következtetés, azért, mert köztudomásu, hogy ugyanakkor, amidőn az ellenőrizhető forgalmi gócpontokon az angol hatóságok ezer szemmel figyelik a bevándorolni akaró zsidókat, az ellenőrizhetetlen hegyiösvényeken a legtávolibb arab országok barnái és feketéi szivárognak be a munkaalkalmat kínáló Palesztinába. Ami tehát annyit jelent, hogy a zsidók által feladott pozíciókat nem az odavaló, palesztinai munkanélküli arab, hanem külföldről beszivárgott elemek töltik be. Az a ferde helyzet áll tehát elő, hogy a fejlődő város és a növekedő ipari szektor, amelynek feladata a gátló országokban váró tömegek felszívása lenne, teljesíti ugyan hivatását a felszívást illetően, azonban nem a gátló, zsidó, hanem az arab országok, arab munkakeresőit szívja fel.

A cionizmus célkitűzéseinek természetével jár és irányelveinek sarkalatos pontja, hogy egy olyan országban, mint Palesztina, ahol a nagyszámú arab nép jelenlétével kell számolnia, a lehetőséghez képest, igyekezzék minél nagyobb területen, kompakt és homogen zsidó etnográfiai szigeteket teremteni. Ez az igyekezetünk és annak megvalósítása, mind kulturális, mind stratégiai szempontból, a két nép közötti maradandó békés helyzet és a megteremtett alkotások megvédése szempontjából egyaránt elengedhetetlen. Akkor, amidőn az internacionalista Oroszország is szükségesnek találta, a zsidó telepítések, nagyobb sikere szempontjából, a különálló zsidó etnográfiai zóna megteremtését, mi sokkal igazoltabbnak találhattuk a magunk számára hasonló igyekvésünk jogosságát, amely természetesen a siker összes feltételeinek következetes betartásával jár.

Ha tehát sikerült az Émek Jizreelben, a Somronban, a Sárónban és Judea egyes helyein egységes területeket megszerezni, úgy — annak vádjára nélkül, hogy az arab munkát akarnók tilalom alá helyezni — a természetes folytatás az lenne, ha ezen területeken egységes és tisztá nemzetiségi kantonokat teremtenénk, ahol egyrészt kulturális fejlődésünknek volna, az egységes népesség folytán, tágabb tere és ahol másrészt a két nép közötti surjódás volna teljesen kikapcsolva. Ezt a célt pedig csak akkor érhetjük el, ha éppen a mezőgazdasági szektorokban a zsidó munka tisztasága mellett történik lánzsát és óva őriznünk minden pozíciót, amelyet elfoglalunk, évtizedes küzdelmek eredményeként, sikerült.

Ezen cikk keretén belül, sajnos, csak arra volt alkalmunk, hogy a bevándorlás megszorításának eme katasztrofális mellékjelenségére mutathassunk rá, míg a megoldás javaslatát módosításra már nem térhetünk ki. De — ha röviden is — rá kell mutatnunk arra, hogy ezen a nehézségen ismét csak az egységes és megszervezett akarat segít keresztül. Még mindannyiunk emlékeztetésére él az a gigászi teljesítmény és a fegyelmelzetség

ama iskolapédája, amellyel a hisztádrut — a kfarszabai események idején — önkéntes toborzások segítségével, a „vissza a faluhoz” jelszavával, a zsidó munka tisztaságát a Sárónban megőrizte és a narancsszedés dandárja alatt a mezőgazdaságot a munkanélküliség krízisének keresztülsegítette. Ilyen és hasonló belső megmozdulás lehet csak az, amely az irányelv szem előtt tartásával igyekszik a kitűzött tervet összes konzekvenciáival együtt megvalósítani.

Mert, ha egy önfeléd pillanatunkban szem elől tévesztenék is, hogy cionizmusunk sarkpontjában mindenkör a mezőgazdaság kiépítése és a zsidó tömegeknek a normális életfeltételekhez való visszatérítése áll, akkor önvédelmi és statégiai okokból nem szabad egy pillanatra sem megfeledkeznünk arról, hogy alkotásaink biztonsága és sérthetetlensége, városban és faluban egyaránt, attól fog függni, hogy milyen színzetű és milyen beállítottságú az a népesedési gyűrű, amely őket körülveszi. Végzetes hiba lenne még azok szempontjából is, akik a jelen pillanatban csak a versenyképesség komponenseit tartják szem előtt, ha nem gondolnának a béke pillanataiban a zavar óráira is és csupán a rentabilitás elvétől vezetve, oly elemekkel vennék magukat saját gazdaságukban körül, amely építésükkel szemben nem a legbarátságosabb érzelmekkel vannak telítve.

Berkes Dávid

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

ROYAL MOZGÓ MŰSORA:

Ma, szombaton nagy kettős műsor, 2 film egy helyért. I. Az utolsó Don Juan. Premier. Először Kolozsvárt. Fősz.: Douglas Fairbanks és Bebe Daniels. II. A cárevics. Lehár világhírű operettje. Fősz.: Eggerth Márta, Georg Alexander, Otto Walburg, Ida Wüst.

Holnap, vasárnap matiné: A cárevics, fősz.: Eggerth Márta. Mesterségesen hűtöt terem.

AZ OPERA MOZGÓ MŰSORA:

Csütörtöktől: Panoptikum. Minden időközleg a legizgalmasabb filmregénye, 100 százalékos színes film. Fősz.: Lionel Atwill, Fay Wray, Glenda Farrell.

ÉPÍTŐMUNKÁS-MOZGÓ MŰSORA:

Szombaton, aug. 4-én 7 és 9 órakor: A halál völgye. Izgalmas cowboydráma. Főszerepben: Georg O'Brán, a cowboykirály legújabb filmje. Műsor előtt: a legújabb híradó. Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órakor: A halál völgye. Főszerepben: Georg O'Brán. A cowboykirály legújabb filmje. Tele izgalommal és szórakoztatással.

HIDETÉS AZ ÜZLET LELKE: HIRDESSEN AZ ÚJ KELETBEN

Gondolt valaha arra, hogy az a mozdulat,

amelyet naponta vagy husz izben ismétel, megmérgezheti, elfonnyaszthatja,

tönkre teheti az arc bőrét?

Ha a szépség forog kockán, válasszon csak elsőrendű készítményeket, amelyek eredete ismert Ön előtt.

Ez a legegészségesebb elv a kozmetikumok megválasztásánál és főként a leghasználtabb és a női szépségápolás legintimebb segédeszközénél, a pudernél. A legfinomabb nyersanyagokból a híres Lady Avár által készítve, a Chat Noir puderciklettől gyártmány.

A legelső doboz is meggyőzi, hogy ennek a pudernak tapadóképessége, finomsága és tisztasága folytán az arc bőrnek azt a gyönyörű finomságot adja, amelyhez csak a róza színei és a természet többi csodás alkotása hasonlítható.

Chat Noir
PUDER

EGY DOBOZ
20 LEI

RÁDIÓ MŰSOR

Szombat, augusztus 4.

BUKAREST. 13: Hanglem. 13.45: Hírek, hanglem. 14.40: Hanglem. 19.05: Vidám zene. 19.30: Wagner: „Tristan és Izolda” című operájának közv. Strassburgból, majd zeneközv.

BUDAPEST. 7.50: Torna. 10.45: Hírek 11: Hanglem. 13: Déli harangszó. 13.05: Rádióhangv. 14.30: Szalonzenekar 15.40: Hírek. 17: Fiatalok órája. 17.45: Hírek. 18: Csevegés. 18.30: Munkakörös. 19.10: Vidám csevegés. 19.40: Állásnélküli zenészek hangv. 20.40: Előadás-est. 21.30: Hangem. 22.15: Hírek. 22.40: Cigányzene. 23.45: Az opera zenekarának hangv. BECS. 13: Déli hangv. hanglem. 14.10: A déli hangv. foly. 15.10—15.30: Ismert művészek hanglem. 18.15: Délutáni hgv. 21.15: Háromfelvonásos operet. 23.50: Bécsizene. 0.50—2: Éjszakai hangv.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyesületi köztársaság egy szék 3 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apró hirdetés 10 lej. Alkalmazásoknak 10 százalékos kedvezmény. Apróhirdetéseket díjazás nélkül elfogadjuk. Jellegű levelet csak úgy tevénytünk, ha portóhelyleg mellékelve van.

Kétszobás, fürdőszobás lakást keresek november 1-re. „Rendes lakó” jellegű címkét a kiadóba kérek.

Kiadó vendéglő bodegával, 2 nagy helyiség berendezéssel, 1 szoba konyha lakásal, autobuszmegálló. Viz, villany, szép tiszta, tágas udvar, feltűnő ócsón augusztus 15-én átvehető. Cím: Pop ház tulajdonosnál, Str. Pata 102, D. u. 2—5ig

Nősülendő intelligens és jobb fiatal emberek irjanak részletes leveleket „Schadchen” jellegű a kiadóba.

Fűzők? Melltartók? legelőnyösebben Garmid Szalonban Str. Neculcea (Kornisa u.) 2. Renner palota.

Férfigyengeségéknél, székszuális zavaroknál azonnali segítség. Bizalommal küldjön válaszbélyeget „Laboratórium” Brassov, Str. Bratianu 64.

Héber tanítás. A csernovici héber szeminarium végzet. tanítója hébert tanít egyénként és csoportokban. Eredmény biztosítva. Közlebbi a kiadóhivatalban, vagy Hosszu u. 31. szám alatt Folkovici-nál.

A legizletesebb vegetárius ételek a Schwartz Ignácé veze. ése alatt álló „Familia” kóser vegetárius étteremben kaphatók. Cluj, Str. Memorandului 10., hátul az udvarban. Rendkívül olcsó árak. Előnyös abonamafeltételek.

Előnyomatás a legújabb minták szerint fehérneművarrás, kézi és géphímzés, csipkebevarrás, függöny, ágycerítő összeállítás, monirozás legszebben, legelőnyösebben FISCH BÖSKE kézimunkaszalonjában Cluj, Str. Baritiu 16.

Megnyílt az első kolozsvári ort. kóser cukrászüzem. A legizletesebb kivitelű tortákat, mignonokat, szendvicseket, valamint apró süteményeket, eljegyzésekre, esküvőkre, keresztelőkire és egyéb alkalomokra a legizletesebb kivételben, a legjutányosabb árban készítik. Adler, Str. Londrej (Hosszu u.) 19.

Kiadó novemberre 3 vagy 4 szobás modern lakás, irodának is alkalmas. Mihai Viteazul 39.

Üzlettel vagy irodával rendelkező képviselőket keresünk a következő városokban: Oradea, Timisoara, Satu-Mare, Carei-Mare, Sibghet, Visau, Sibiu, Brasov, Petroseni. Ajánlatokat referenciákkal együtt címre kérünk: „Zion Lloyd” Oficiu de turism Cluj, P. M. Viteazul 40.

Örökülés első sorban, férfi és nő, neolog templomban eladó. Érkekezhetni Málóasá (Kómálya) 21. szám.

4000 drb. Eternit fedéllemez, kifogástalan jó állapotban, jutányosan eladó. Érkekezhetni: Unió Szállítás Vállalat Főér.

H

— Életmentés strandon. Térszerencsétlenségdon. Herbert egyetem filozófiai munkásszervező idejében mezőgazdasági munkásszervező, hogy a munkásszervező paról meg a tengerbe vetette magát. víz őt is elsodor és Lancelor Ják sági segédmunkásszervező, hogy a két fűk a ketten odave mentőcsónak innak a zsidó tud a mentés rom a vízbe ug

— Az első st egy olaszország jelentő a Zsidó lapok nagy fe hogy a steriliz metországban asszonyt operál származásu. La ben lakik és ved. Az olasz le metországi fe felteszik a kére német építők olasz zsidóassz vero faszista, a hivatalosa meg középkor legmé meországot. An népet ezen az idő, amikor Né szimpátiáját elv ják: Beethoven é ják: Beethoven é tanulja a kultur gunyosan állapít zsidó asszonyt s nius 30j mész igazolja, hogy h tene a sterilizál

— Ha fáradt feszültes k érzenben szenved ként éhgyomor „Ferenc József” szünteti az emés kenti a mérges k a vértódlásokat

— Vendégszón templomában. S kor a kolozsvári sület templomáb va: Balcesti rab aki a Poale Cé vársai közé tart ság neves „dars

— Munkában vényszek. Belgr védelmi bíróság vát Usasa szer szökevényit n c négy vádlottat 20—20 évi s a büntetésre ítélte

— Fortuna sz böles mondat m Kereskedelmi H tálysorsjegy vev lejes nyreményt amj osztályos 200.000 lej n 30153. sz. sorsje bert tett bold tőkéhez jutott Nyolc boldog er és az állami oszt a társadalom l ből, ezredes, n özvegyasszony, diák, gyári m áldják ezt az r rencses nyerte ezrek is, akik t támoga ott nép szesednek. Me játék nemes emberbaráti, fő tézményeket tám nából, míg a m által kijelöl sz ményével hal kedelmé Hite lin Alami Osztálys elárus-tója, a m reményével ujbo szekerén okosan

HIREK

Életmentés három halottal a telavivi strandon. Tel-Avivból jelentik: Tragikus szerencsétlenség történt a telavivi strandon. Herbert Sapiro modetoni eredetű egyetemi hallgató, aki a jeruzsálemi egyetem filozófiai fakultásain hallgatója és a munkásszervezetek felállítására szabad idejében mezőgazdasági munkát végzett, hogy a munkáshányon enyhítsen, a telavivi parrról furdokól embery pillantott meg a tengerben. Sapiro a hullámok közé vetette magát, de szerencsétlenségére a víz őt is elsodorta. Utána Reznik Nehemia és Lancerer Jakob ugyancsak mezőgazdasági segédmunkások ugrottak a tengerbe, hogy a két furdokót kimentessék, de mind a ketten odaveszttek. A partról ezután mentőesőnek indult el, mely azonban csak annak a zsidó fiúalemlernek az életét tudta megmenteni, aki után a másik három a vízbe ugrott.

Az első sterilizált Németországban: egy olaszországi zsidó asszony. Rómából jelentik a Zsidó Távirati Iroda: Az olasz lapok nagy felháborodással tárgyalják, hogy a sterilizációs törvény alapján Németországban legelőször Rosa Labrala asszonyt operálták meg, aki olaszországi származású. Labrala asszony Wiesbadenben lakik és állítólag epilepsiában szenved. Az olasz lapok élesen kikelnek a németországi fajtisztítási örüle ellen és felteszik a kérdést, hogy a sokszázezer német epileptikus közül miért éppen egy olasz zsidóasszonyt sterilizálnak. A Labor fasiszta, a fasiszta szakszervezetek hivatalosa megállapítja, hogy Hitler a közönség legmélyére süllyesztette le Németországát. Amennyiben Hitler a német népet ezen az uton vezet tovább, eljön az idő, amikor Németország mindenkinél a szimpátiáját elveszti. Az olaszok bámulják Beethoven és Heine zenéjét és várják Beethoven és Heine zenéjét és várják a kultúra ábrécéjét. A La Tribune gúnyosan állapítja meg, hogy olaszországi zsidó asszonyt sterilizálnak, amikor a június 30-i megszállás mindennél jobban igazolja, hogy hol s milyen irányban kellene a sterilizálást megkezdeni.

Ha fáradt és izgatott, ha a hasban feszülés érzed kinezsa és gyakori fáradtság érzed, akkor igyék reggelként éhgyomorra egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet, mert ez megszünteti az emésztési zavarok okait, csökkenti a márges bélgázfejlődést s elhárítja a vértórtulásokat.

Vendégszónoklat a Poale Cedek templomában. Szombaton délután 5 órakor a kolozsvári Poale Cedek paraszegyeület templomában Mark Mendel, a moldvai Balcesti rabbija drószót tart. A rabbi, aki a Poale Cedek első alapító munkatársai közé tartozott, egyike az ókíráltság neves „darsenjeinek”.

Munkában a jugoszláviai vészörtvényészek. Belgrádból jelentik: Az államvédelmi bíróság ítéletet mondott a horvát Usasa szervezet 31 tagja felett. Két szökevényit in contumaciam kötéshalálra, négy vádlottat életfogytiglani, hármat 20-20 évi s a többit 8-11 évi fegyház büntetésre ítélték.

Fortuna szeren okosan ülj! Ez a böles mondat most újból igazolta a clujai Kereskedelmi Hiteintézet, melynek osztálysorsjegy vevői most ismét egy 200.000 lejes nyereményhez jutottak. A román állam osztálysorsjáték f. hó 1- huzásán 200.000 lej nyereménnyel húzták ki a 20153. sz. sorsjegyet, mely így nyolc embert tett boldoggá, akik valóságos kis tőkéhez jutottak a szerencse jóvólatából. Nyolc boldog ember ádjja most a sorsot és az állami osztálysorsjáték intézményét, a társadalom legkülönbözőbb osztályából, ezredes, magánhivatalnok, szegény özvegyasszony, népművelő, szolgaleány, diák, gyári munkás, kereskedősegéd, de ádják ezt az intézményt nemcsak a szerencsés nyertesek, hanem azok a szegények is, akik az osztálysorsjáték által támogató népjóléti intézményekben részesednek. Mert az állami osztálysorsjáték nemes célja elsősorban az, hogy emberbaráti, főleg nepegségügyi intézményeket támogasson a sorsjáték hasznából, míg a másik célja, hogy a sorsjáték kijelölt szerencséseket nagy nyereményvel halmozhassa el. A clujai Kereskedelmi Hiteintézet Rt., mint a Román Állami Osztálysorsjáték egyik erdélyi fő-elárúsítója, a mostani 200.000 lejes nyereményével újból igazolta, hogy Fortuna szeren okosan ülj.

A 6-ik éve fennálló Oradeai (Nagyvárad) Zsidó Fiuinternátus ismét kibővíve,

szigoruan orh. kóser elsórangú ellátást, legmodernebb nyugati komfortot, orvosi felügyeletet és négy szaktanár által való tanulmányi előkészítést nyújt a vidéki zsidó növendékeknek. Az internátusi növendékek bármily oradeai liceumba, gimnáziumba, vagy kereskedelmi iskolába iratkozhatnak. Az internátusba az idevonatkozó miniszteri rendelet értelmében csak 33 növendék vehető fel. A jelentkezés tehát sürgősen eszköz. lendő. Komoly érdeklődőknek prospektus küld az Igazgatóság Oradea, Str. Delavrancea (Ritook Zs. u.) 17.

Északafrikai megegyezés Anglia, Franciaország és Olaszország között

Róma, augusztus 3. A nemzeti szocializmus elvesztette Olaszországban fegyvertársát — állapítja meg mai utolsó számában nagy csalódással a betiltott Deutsche Zeitung. A lap utal arra is, hogy küszöbön áll a francia-olasz és az angol-olasz egyezmény megkötése, amelynek nagy lesz a jelentősége nemcsak az általános politikai fejlődés szempontjából, hanem Olaszország európai állása tekintetében is és ezért a legbehatóbb figyelmet érdemli. Nem többről és nem ke-

vesebbről van szó, — írja a Deutsche Zeitung — mint arról, hogy rendezzék azoknak az ellentéteknek az ügyét, amelyek Északafrikában állottak fenn Olaszország és Franciaország és Anglia között. Az ellenszolgáltatás: Olaszország hirtelen készsége az angol-francia paktumindítványok irányában és az a megegyezés, amely az izlám népek növekedőben lévő függetlenségi mozgalmának letörésére jött létre, Párizs megnyerte Mussolinit — így fejezi be cikkét a lap.

Tatarescu tájékoztatta a helyzetről Dinu Bratianu. Bukarestből jelentik: Tegnap délután 6 órakor Tatarescu hosszabb megbeszélés, folytatott Dinu Bratianuval a napirenden levő kérdésekről. Tatarescu tájékoztatta a pártelnököt a kormány tervéről. Közölte, melyek azok a pénzügyi intézkedések, amelyek a költségvetés egysúlyát biztosítani fogják. Majd informálta a párizsi megbeszélésekről is.

Bezárják a montecarlói játékbankot. Párizsból jelentik: A lapok jelentései szerint a válsággal küzdő montecarlói játékbankot egy időre bezárják. Az elhatározás oka részben a gazdasági helyzetben, részben abban keresendő, hogy az utóbbi években mindenfelé nagyon elszaporodtak a játékbankok s az egyre kevesebbedő játékoslétszám sokfelé oszlott fel.

Pizsamát, inget

jót olcsón, méret után, csak a készítőnél vehet, Vidékre min át küldünk

WOJA Cluj Reg. Ferdinand 65

Zeletzky bevalott, hogy meg akarta vesztegetni a hadbírósi ügyét. Bukarestből jelentik: A hadbírósi ügyésznapi maga elé hozta Jilavából Zeletzkyt és szembesítette Lea hadbírósi ügyével. Lea megmaradt állítása mellett, amit már annak idején Condeescu előtt is vallott, hogy Zeletzky nagyobb összeget ajánlott fel részére. Zeletzky ezt be is ismerte, tagadta azonban, hogy tudomása lenne az Állásornak adott pénzügyi. Ugyancsak tegnap hallgatták ki ebben az ügyben Maceket is.

Erős orkán pusztított Michigan állam területén. Newyorkból jelentik: Rendkívül erős orkán pusztított tegnap este Michigan állam területén. 12 város sőt egész borult, mert a vihar elpusztította a villamosvezetéseket, Ohioól Detroitig az orkán végigseperte az egész területet, elsodorva a háztetőket, kitépte a fákat és megbénítva az egész közlekedést. A sebesültek, akiket kórházba szállítottak, sebámpavágnál részesültek orvosi segítségben. A kárt egymillió dollárra becsülik.

Rövid hírek mindenünnen. Két hónap át szünetelt a fognak a hivatalos fogaóestélyek és bankettek Lengyelországban. A megtakarítások összegét a lengyel kormány az arvizkárosultak segélyalapjára szánja. — A dél-koreai árvíz katasztrófa halálos áldozatainak száma 350. Ezerkét száz lakóházat elsodort az áradat, víze s 53 épület állott elön és aatt. A kár meghaladja a 30 millió vent. — Anglia több pontján hóviharok s felhőszakadások pusztítottak. A Wight-szigeten az evezősversenyeket fel kellett függeszteni. Cardiganben a mezőgazdasági kiállítás előttötte az áradat. Belfastban a felhőszakadás következtében a táviróvonalak megszakadtak s a rádióállomás sem működik kábelszakadás miatt. — Ausztriában az új öt, egy és félszáz éves érepének a köznapokban forgalomba kerülnek.

Több mint másfélmillió dollárt gyűjtöttek Amerikában a németországi zsidó menekülteknek. Newyorkból jelentik az ITA: Az egyesült zsidó tanács leguóbbi ülésén Felix Warburg közölte, hogy az amerikai zsidó szervezetek, elsősorban a Joint támogatásával a folyó évben 1,555.000 dollárt gyűjtöttek össze a menekült német zsidók részére. A szervezetek az ebben az évben a német zsidók támogatására összegyűjtendő összegre 3 millió dollárral állapították meg.

Házasság. Reismann Elvira és Saia. mon Ede szivesen látják rokonaikat és jóismerőseiket f. hó 5-én, vasárnap d. u. 4 órakor Pap ucca 32. szám alatt tartandó esküvőjükre.

Stavszky és Rosenblatt személyi biztonságáért. Londonból jelentik a Zsidó Távirati Iroda: Ismeretes, hogy a telavivi rendőrség két kerületi kapitánya, Barker és Geffer, figyelmeztette Stavszkyt és Rosenblattot, hogy életük veszély fenyegeti és a rendőrség nem vállal felelősséget értük, ha nem hagyják el a várost. Ezzel kapcsolatban Wladimir Jabotinszky a revizionista unó elnöke táviratot intézett Wauchope kormányzóhoz, amelyben „halatlan esznek” minősíti, hogy a rendőrség nem vállal garanciát két állampolgár életéért. A táviratban Jabotinszky felhívja erre a kormányzó figyelmét és azzal fejezi be, hogy az elkövetkező eseményekért ilyen körülmények között a palesztinai kormány a felelős.

A svájci szövetség tanács 870 ezer svájci frankos kölcsönt szavazott meg Liechtensteinnak. Bernből jelentik: A svájci szövetség tanács 870 ezer svájci frankos kölcsönt szavazott meg Liechtensteinnak 1925. évi államkölcönsné kövénnyelnek visszaváltására. A fejedelemség pénzügyi nehézségeit az okozza, hogy osztrálysorsjátéka s más állami vállalkozásai pénzügyi kudarcok jartak s ezeket fel kellett számolnia.

Leszerelési dokumentum. Londonból jelentik: Amerikában 54 új hadihajó, összesen 226 ezer tonnátartalommal áll építés alatt. A tengerészeti minisztérium most kiadta a négy, egyenkint tízezer tonnás cirkáló építésére vonatkozó megbízást is.

Pályázati Hirdetmény.

A nagyvárad zsidó Fiuinternátus igazgatósága pályázatot hirdet két pedagógus tanári állásra. Az egyik köteles el látni a tanítványokat, preparálni nyelvekből (román, francia, latin, német), a másik matematikából, fizikakémiából és természettudományokból. A pályázók csak licenciósi tanárok lehetnek és izr. vallásúak.

Írásbeli kérvények mellékletekkel együtt: 1934 aug. 15-ig küldendők az internátus igazgatóságának Oradea, Str. Delavrancea No. 17.

Igazgatóság

Az élesdi Aviva Barisszia műsoros estélye. A még alig néhány hónapja működő élesdi Aviva Barisszia múlt hó 28-án, szombaton este tartotta meg kitünően sikerült első műsoros estélyét. A gondosan összeállított műsor sikeréhez hozzájárultak: Wegner Lili, Friedmann Erna, Grosz Nusi, Ungár Kató, Freindlich Emanuel, Fried Imre, Eibenschütz Sándor, Mandel János, Deuts György, Östreicher Samu, valamint a helybeli birjon ken tagjai. Kasztner Rezső, az Aviva Barisszia roszisonja tartott mély gondolatokban gazdag beszédet a nagyszámú egybegyűlték élénk érdeklődése közben. A gondos és sok munkát igénylő rendezés Stern Sándor roszis és Freundlich Ferenc rosen ken, valamint Birman Sándor zaken munkája. A vendégek között megjelentek a szalontai, várad és aradi Barisszia Hitchabruhok küldöttei. A műsor után kitünő hangulatban tánc következett szépségverseny nyel egybekötve. A szépségverseny győztese Stern Jolán, udvarhölgyei Wagner Lili és Halász Ica.

Epekő, vesekő és hólyagkőbetegek, valamint azok, akik huygsavas sok túszaporodásában és köszvényben szenvednek, a természetes „Ferenc József” keserűviz használata által állapotuk javulását érhetik el.

Fél évezreddel ezelőtt ült ő s sze az első svéd parlament. Stockholmól jelentik: A jövő év januárjában 3 napos ünnepséggel fognak megemlékezni a svéd parlament első összeülése felé ezred éves évfordulóján. Az ünnepségeken résztvesz a király és családja, a közéleti előkelőségek s azon 14 város küldöttségei, amelyekben öt évszázad során országgyűlést tartottak.

A bukaresti minivásár kolozsvári irodája. Az érdeklődők tudomására hozzuk, hogy a kolozsvári keresk. és iparkamara 2-ös számú szobájában délelőtt 8-11-ig felvilágosítást nyerhetnek az érdeklődők a Bukarestben szeptember 6-30-ig tartandó minivásárra vonatkozólag.

TURISZTIKA

Kirándulás Révre. Vasárnap, folyó hó 5-én kirándulást rendez a kolozsvári Aviva-Barisszia a révi Birjon tábor meg látogatására. Résztvételi díj autobuszon 110 lej, teherautóval 80 lej személyenként. Jelentkezni lehet egész nap az Aviva Barisszia helységében str. Filipescu 1. (Szentlélek ucca 1/a). Jelentkezéseket el fogadjunk szombat délig.

Schalom Asch
Peter Altenberg
J. Babel
M. J. Berdicewsky
Martin Buber
Osip Dymow
Ilja Ehrenburg
Arthur Hollitscher
J. L. Perce
Luigi Pirandello
Alfred Polgar
Jefim Sosulja
Jakob Wassermann

remek irásait tartalmazza a PHAROS KÖNYVEK

szeptember elsején megjelenő első kötete, a „ZSIDÓ MINIATÜRÖK”
Lépjén be ön is a Pharos Könyvek előfizetőinek sorába, mert kizárólag előfizetők kaphatják a Pharos kiadványait.
Könyvárusi forgalomba nem kerülnek.
Előfizetési ár: negyedévre 250 lej, félévre 500 lej. Havonta egy-egy kötet jelenik meg. Előfizetések az Jj Kelet könyvosztályába küldendők Cluj, Str. Baron L. Pop 10. sz.

UJ KELET *Legújabb hírek*

A külföld Hitler elnökségéről

(Elsődali cikkünk folytatása)

A világ minden részéből érkező tudósítások kétséget kizáróan bizonyítják, hogy Hitler elnökké való kinevezése a legnagyobb felháborodást és egyben aggodalmat váltotta ki az egyes országok közvéleményében. A legtöbb sajtóorgánium megjegyzi abban, hogy bár Hitler most nagyobb hatalmat tart a kezében, mint a Hohenzollernnek bármelyike, ez a hatalom mégis a legnagyobb aggodalmakat keltheti.

Az Evening News szerint a birodalmi minisztertanács azon elhatározása, hogy a birodalmi elnöki méltóságot a kancellársággal egyesítik, végképp összetöri a monarchia restaurációjára gondolkodó reményeit.

A Daily Telegraph azt hangoztatja, hogy a nemzeti szocialista rezsim a birodalombó egy esdőt mondott országot csinált, amelynek népe minden reményét elvesztette a kibontakozás normális lehetőségében.

A News Chronicle szerint Hitler végsőleges lehetőségekkel teli utat választott. A Financial News azt hangoztatja, hogy egy olyan végsőkéig feszült atmoszférában, amilyen most Németországban uralkodik, a világ más hadurait szeretne látni a hadsereg élén, mint a „Mein Kampf” szerzőjét.

A jugoszláv sajtó Hindenburg halála után újabb zavargások kezdésétől tart.

Politikai körök meggyőződése szerint Hindenburg halála nem járul hozzá az európai béke megerősítéséhez.

A francia lapok szerint az érdeklődés előterében az a kérdés áll, milyen politikai következményei lesznek Hindenburg halálának. Több lap Roosevelt amerikai elnök helyzetével hasonlítja össze az új németországi szituációt és rámutat arra, hogy Roosevelt is nemcsak elnöke, hanem egyúttal kormányfője is az Egyesült Államoknak.

Rendkívül jellemző és érdekes a Stampa című olasz lap állásfoglalása a Hindenburg halálával kialakult új németországi helyzettel kapcsolatban. Így például a Stampa című lap azt írja, hogy

Hindenburg halála nagy zavargásokat fog okozni Németországban, Németország nagy események előtt áll.

Ami az utódlás megoldási módját illeti, olitikai körökben azt hiszik, hogy az alkotmány intézkedéseinek ellentmondó tagnak kihirdetett törvény ténylegesen a monarchiához hasonló helyzetet teremt Németországban.

Hitler e pillanatban Németország ura, de várható, hogy a Reichswehr és a Hitler-ellenes elemek akciója alapjaiban rendíti meg a hitlerista rezsimet.

Magyar politikai körökben az a vélemény alakult ki, hogy Hindenburg halálának súlyos következményei lesznek. Minden rokonszeny dacára, amelyet hivatalos magyar körök a nemzeti szocializmus iránt éreznek, úgy látják, hogy a jövőben nehéz lesz megőrizni azt az egyensúlyt, amit eddig Hindenburg tartott a jobb- és baloldali erők között.

Hess és a katolikus ifjuság

Hitlerék ingadozó helyzetére vet világot az az érdekes jelentés, mely szerint Hess alkancellár tegnap rendeletet adott ki a németországi sportmozgalmak szabályozására, amely rendelet azt célozza, hogy az ifjú hitleristák és a katolikus ifjuság közötti sportintézkedés megkönnyíthessék és az eddigi ellentétek kiküszöbölthessenek.

A rendelet a Vatikánal való megegyezés lehetőségének elérésére irányul.

Egyedüli berlini jelentés szerint a thüringiai tartományi főügyi hivatal elnöke, dr. Astei a thüringiai kormánytól megbízást kapott arra, hogy a jénai egyetem crosai tanszakán „emberenyésztési tanácsokat” állítson fel.

Szeptember 10-ike körül bocsátják ki a belföldi kölcsönt

Dumitrescu bankkormányzó bizik a belföldi kölcsön sikerében

Bucuresti Bukarest, augusztus 3. Victor Slavescu pénzügyminiszter ma néhány határozatot hozott a belföldi kölcsön kibocsátásával kapcsolatban és elvben elhatározta, hogy azt szeptember 10-e körül bocsátják ki.

Dumitrescu bankkormányzót megkérdezték az újságírók, hisz-e a belföldi kölcsön sikerében, mire kijelentette, hogy nem mondhat többet, minthogy a kölcsönt az aláírókra rendkívül kedvező feltételek mellett fogják kibocsátani.

Linzben elfogtak egy náci-kurirt, akinél utasításokat találtak egy Linz elleni támadásra

Letartóztatták a linzi nemzeti szocialista vezéreket. Innsbruckban is letartóztatták egy 16 tagú terrorista szervezetet

Bécs, augusztus 3. Linzi távirat szerint tegnap elfogtak egy náci kurirt, akinél újabb utasításokat találtak. Ezek az utasítások egy Linz elleni támadásra vonatkoznak, amelyet a közeljövőben akartak végrehajtani. Az utasításokban öb Linz nemzeti szocialista vezér neve is

megvan adva, akiket azonnal letartóztattak és házkutatásokat tartottak náluk. Innsbruckban is leleplezték egy 16 tagú terrorista szervezetet, amelynek tagjait foglyul ejtették. Ezeknek is németországi utasítások voltak és a bajorországi osztrák légiótól kaptak pénzt.

Nem aktuális a kormány átszervezésének a kérdése

Megsemmisítik az „illegálisan működő” tisztviselők kinevezését

Bucuresti-Bukarest, augusztus 3. A bukaresti sajtó szerint a kormány átszervezésének kérdése nem aktuális a Tatarescu-Dinu Bratianu megbeszélés után. A lapok hangsúlyozzák, hogy kormánykörökben fenn tartják, hogy köztük között teljes egyetértés van a helyzetet illetően és az átszervezésre vonatkozólag Dinu Bratianu így mondott vélemény. Tatarescu, nek: A kormány feje vagy és megvan a szabadságod, hogy úgy szervezd át a kormányt, ahogy akarod. A kérdés azonban legfeljebb össze a parlament ülésszak megnyitása után fog felvetődni.

Tegnap este az igazságügyminiszteriumban értekezlet ült össze Antonescu miniszter elnöke alatt Miha Constanti-

nescu, Luca és Negura alminiszterek részvételével. Az értekezlet tárgya az illegális és különböző átmeneti intézkedések alapján történt kinevezések megsemmisítésére vonatkozó dekretum megszövegezése képezte. Elhatározták, hogy törvénytelenül kinevezetteknek tekintik azokat, kik a kinevezés időpontjában nem voltak román állampolgárok, nem voltak nagykeruak vagy nem tettek eleget a sorozási törvény intézkedéseinek. Ugyazintén illegálisan kinevezetteknek számítanak a központi adminisztráció összes tisztviselői, kiket 1924 január 1 óta neveztek ki a központi tisztviselők statutumainak rendelkezéseivel ellentétben. A bizottság ma folytatja tanácskozásait.

Ötvenezer főnyi kínai vörös hadsereg nyomul előre Fukienben

A csatának több ezer halottja van

London, augusztus 3. Dél-Kína tartományában, Fukienben kommunista lázadás tört ki. A tartomány északnyugati részében kommunista hadsereg alakult, amely fellázadt csapatokból áll, melyek felhúzódtak a tengerpartra felé és el akarja foglalni a tartomány fővárosát, Fucsaut, amely Dél-Kína egyik legfontosabb kikötővárosa. A nankingi kőponti kormány a lázadás hírére részleges mozgósítást rendelt el és 16 hadosztályt küldött Fukienbe a kommunistacapatok előnyomulásának feltartóztatására.

Fukien tartomány északnyugati hegyvidékén két nap óta véres harc folyik a kormánycsapatok és a vörösök között. A lázadók a legmodernebb felszereléssel rendelkeznek a gyulátszik, vezérkari tisztek is vannak közöttük, mert a harcokat igen ügyesen irányítják. A nankingi csapatok kénytelenek voltak visszavonulni a Fukien tartomány második legnagyobb városa, Jen-Ping-Fu a tegnapi éjszaka a vörösök kezére került. A csatának állítólag több ezer halottja volt. Jen-Ping-Fu már csak 150 kilométerre fekszik Fucsautól, ha a kormánycsapatok nem tudják

feltartóztatni a vörös offenzívát, akkor Fukien tartomány hamarosan kommunista köztársasággá alakul és elszakad a kínai birodalomtól.

Sungai, aug. 3. Ötezer kommunista megkezdte felvonulását Foochow ellen, hogy a nankingi kormány által szigorúan alkalmazott sós és rizszesztergárt megtörje. A kormány erőmei Sudkiangba való titkolt bevételét megakadályozta, mely terület legyőzhetetlen kommunista centrum. Újabb jelentés szerint a kommunisták megérkeztek Foochow elé és a várost elfoglalással fenyegetik. Számos idegen hadihajó érkezett a lakosság védelmére és megérkeztek a kínai kormány csapatai is.

50.000 lejben stabilizálják a buza árát

Bucuresti-Bukarest, augusztus 3. A tegnapi minisztertanácsról kijövet Sasu miniszter kijelentette az újságíróknak, hogy a kormány meg fogja tenni a szükséges intézkedéseket, hogy a buza árát 50.000 lej körül stabilizálják vagononként.

20.000 oldal az anyaga a Skoda-ügynek

Bucuresti Bukarest, augusztus 3. A Skoda bizottság szűkebbkörű delegációja, melyet az összegyűlt anyag fel dolgozásával bíztak meg, 47 dossziárt kell hogy átvizsgáljon és a bizottság tárgyalásainak gyorsírói jegyzeteit, ami 4000 oldalt tesz ki. Így összesen cca 20.000 oldalnyi áttanulmányozni valója van az albizottságnak.

Thaelmann az új néptörvényszék elé kerül

Berlin, augusztus 3. Az ujonnan felállított néptörvényszék, mint ismeretes, szerdán tartotta első főtárgyalását. A legközelebbi napokban a berlini néptörvényszék előtt egy érdekes politikai bűnper főtárgyalása kezdődik. Az ügyész Thaelmann kommunista vezért állítja a néptörvényszék elé aki — mint emlékeztetés — a Hitler-rezsim uralomrajutásakor bahaarulás címén letartóztattak.

Tatarescu és Slavescu a királynál

Bucuresti-Bukarest, augusztus 3. Tatarescu miniszterelnök ma reggel Sinajába érkezett, hol az uralkodó kihallgatáson fogadta és magánál tartotta ebédén. Délután megérkezett Slavescu pénzügyminiszter is, aki beszámolt az uralkodónak párizsi küldetésének eredményeiről.

Kompensációs alapon is lehet likvidálni a kincstári adósságokat

Bucuresti-Bukarest, augusztus 3. Az állam kincstári adósságait, melyek az 1934 április 1-én lezárt költségvetéséből származnak, likvidálni lehet nemcsak adóbonokkal, hanem kompenzáció útján is. Tehát az állam összes magánhitelezői, ideiglenes lerakati nyugták tulajdonosai, fizetés megtagadás birtokosai vagy törvényszerinti más hitelezői kérhetik kompenzálásukat személyi adósságuk ellenében, legyen az más költségvetési évből, kifolyólag is. Ezek a tartozott összegek csak úgy kerülhetnek kompenzáció alá, ha adóból, taxából vagy büntetésekéből származnak. Az államnak más címen tartozott összegek, mint a fentebb említettek, nem kompenzálhatók.

Elhívotta a hadügyminiszter a tisztteket a nyilvános szerepléstől. Bukarestből jelennek: Anghelescu tábornok hadügyminiszter körrendeletet adott ki, melyben eltiltja a tisztteket, hogy intervjút adhassanak, nyilvánosan a hadsereget érdeklő dolgokat megvitassák, politikai vitában vegyenek részt, résztvegyenek bármilyen nyilvános manifesztációban, nyilvános beszédekert tartsanak, nyilvános manifesztációban szerepeljenek bármilyen célzattal, lapokba cikkekbe írjanak, kivéve a katonai folyóiratokat.

Pakuratüzelés ipari kemencéknél

olcsóbb üzemeltetést, nagyobb teljesítőképességet biztosít. Kérjen ajánlatot: MARKO V. Cluj, Calea Regele Ferdinand 43. Telefon: 453.

FRATEERNITAS Könyv- és Lapkiadó Irodalma, Cluj, Strada Baron B. No. 2. Telefon: 8-77.

Cenzurat

Faxa postálá plátó in num. No. 224713-329.

18. Telefon: 8-77. Havonta 110, négyre 600, egész évre 6000. Földre: Havonta 100, egész évre 1000. KÉLET az ország egyik legfontosabb kiadványainak egyike.

Nem Tann

Az angol Hitler eln

Berlin, augusztus 3. Hitler halála alkalmán nyilvánítások a további tartományok iránti hódoltság részében is fejezésre. Így denburg halálát gyászolt rendeltetés napján féláróra foglalkoztat.

Wilhelmine tot intézett a amelyben részben Hindenburg el

A danzigi eban gyászisten denburg jelköttség káphalála alkalmán tisztelettel

Neudeckben lához tegnap zönsé

Frigyes Vilmszásár és a csoruit tette ra. Tegnap vdenburg j

Londoni japán sajtóben foglalkozával. A távönfeláldozásHindenburgot

Berlinben gélikus dorlesz Hndenb

rodalmi püsmozgósínház hogy a temehoz méltó mFennáll ez a adókövetítés tés napján, adást. Szerdamegcsünik, hátralevő na darabokat a filmzenének hangszerőkonlőzniök kell.

Rust bircnizster rendhoz, amelybe birodalmi gitanításnak s keknak lehet tesen hallga beszédét. Ké tanítás egész kolákbán gydezni s dell kell hallgat rádiónköveti Egyébkén pát öltött.